

Ocak-Şubat-Mart 2014

Yıl: 11

Sayı: 33

Okur Katkısı: 5 TL

üç aylık baraka neşriyatı

aslında beleş olsun isterdik ama
argasdi'nin geleceğini düşündüğümüzden
okur katkısı da iyi olur dedik

argasdi

her şey herkese kendimize hiçbir şey

- ★ Hamit Buba ve Hamitmandrez
- ★ "Kadının Görünmeyen Emeği"
- ★ Sanayi Holding

Dosya:

Üretim

- ★ Tüketim İçin Üretmek
Veya Tüketerek Tükenmek
- ★ Kadınlar ve Üretim
- ★ Üretimden Koparılma ve
Bağımsızlık

SEVDAMIZIN ŞİİRİ HIÇ BİTMESİN...

"Bu şiir, gözler önünde batıp giden nice güzelliklerin ve şarkıların, ve sular üstünde çırpına çırpına yaşamaya savaştan son güzelliklerin ve umutların adına yazılmıştır. Öyle okuna." (1)

Bir yılı daha geride bırakıp Baraka'nın doğuşunun on üçüncü yılına taze bir merhaba derken, hayatlarımızı tutsak almaya çalışan karanlığa inat yazılıyor bu yepyeni sayının yazıları. Şairin dediği gibi; öyle okuna...

Güneşin eksik olmadığı bir adada yüreklerimiz üşüyor.

Hani hareket etmesek donacak gibiyiz. Durmak olmaz şimdi. Dinlemek olmaz.

Yaşamak istiyorsak eğer, istiyorsak eğer soluk almak, hayatın deviniminin ötesine atmalıyız adımlarımızı. Koşmalıyız biz, şimdi dinlenmek olmaz.

Adamızı kanlı bıçaklarıyla ikiye bölenler insanlarımızı derin bir bıçak kesiği atmak istiyorlar şimdi. Irkçılık silahlaştırılıyor, namlu alnımızda patladı patlayacak.

Oysa Türkiye'de doğan bir çocukla Kıbrıs'ta doğan bir çocuk aynı ağlar... Aynı güler çocuklar farklı coğrafyalarda doğ-salar da... Açın kulaklarınızı çocuk seslerine, geleceğe çağırıyor çocuklar. Hep birlikte güzel günlere bir şarkı tutturuyorlar. Şimdi susmak olmaz. Şarkı söylemeliyiz onlarla.

Bu umutlu şarkıya kulak tıkamak olmaz...

Köklerimize sarmaya çalışılan ayrılık otlarına izin vermek olmaz. Yoksa nasıl büyürüz "bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşçesine"? Güneşin eksik olmadığı bir adada Nazım'ın kalemi üşüyor...

Yoksulluk düşüyor damlalarımıza. Gözyaşı oluyor, akıyor. Gözyaşları isyanın nehrine dönüşüyor. Sokaklar bu nehrin suyuna hasret bekliyor. Sokakların suyu açılrsa, aydınlık günler doğacak ufukta. Ağrılı bir doğum olacak bu ama, ışık birkaç sancı uzakta. Acıdan korkmak olmaz şimdi. Vazgeçmek olmaz...

Koca koca su boruları, elektrik kabloları, göbek bağı gibi boynumuza doluyor. Hani kurtulmasak boğulup ölecek gibiyiz. Varolmanın eşiğinde yokluğa gömülüp gideceğiz. Direnmemek olmaz şimdi. İnada tutunmamak olmaz...

Kendi kabuğuna sığınıp duranlar, bencillikleriyle sarmalananlar, yük olmasın sırtımıza. Biz kalabalık gemimizde ilerleyelim, dalgalara gere gere göğsümüzü. Bu fırtınalı denizde tek durmak olmaz. Yoldaşlığın rotasıyla çizmeli yolu. Tekillik hiçbir yere varmaz...

Baraka on üç yıldır yoldaşlığın rotasında devam ediyor çoğul seferine.

On yıldır, aralıksız bir şekilde, üç aylık periyotlarla yayınlanan dergimiz Argasdi, 33. sayıyla onbirinci yaşına giriyor. Her sayıda farklı dosya konularıyla gündemi yakalamaya çalışan dergimiz, gün geçtikçe daha çok insana ulaşıyor.

Argasdi Kitaplığı'nın üçüncü kitabı çok yakında basılıyor. Argasdi'de yayınlanan bazı makalelerin derlemesinden

meydana gelen kitap heyecanla bekleniyor...

Film Atölyemiz, dördüncü belgeseli ni tamamladı: Sanayi Holding! Üretimleriyle birçok konu ekseninde tarihe ışık tutan Baraka Film Atölyesi, Şubat ayında yeni belgeselini herkesle paylaşmak için hazırlık yapıyor.

Her yıl yeni bir oyun sahneleyen tiyatro ekibimiz, bu kez Moliere'den yepyeni bir oyunla seyircisiyle buluşacak. Yıllardır birçok sokaklamaya da imza atan Baraka Tiyatro Ekibi, eylemlerin aranan coşkusu olmaya devam ediyor.

Sol Anahtarı'nın üçüncü albümü yolda... Yepyeni besteler ve yorumlarla, yeni bir albümde dinleyicileriyle buluşmayı tasarlayan müzik grubumuz, çalışmalarına devam ederken, notalarıyla mücadeleye ruh katıyor.

Hergün bir Baraka aktivisti "ankaradegillefkosa.org" sitesinde makale yazıyor ve ülke gündeminin nabzı tutuluyor.

Baraka on üç yıldır üretimlerine devam ediyor. Yok olmaya üretimle direnir. Sen de kavgaya bir omuz ver...

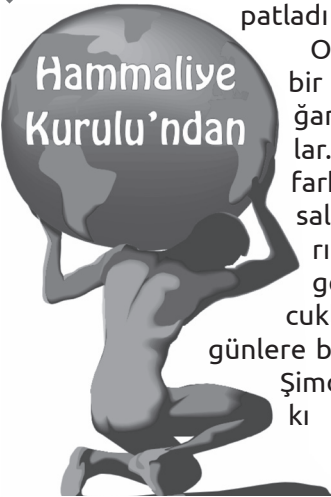
"Havada, elden ele devşirilen barışın sesi dar. Havada kuşatma içinde döğüşenler var. Havayı kokla, havayı dinle, coş!" (2)

"Kimseyi romantik sulara çağırıyor değilim. İleri çağlara çağırdığım gün gibi belli, ama koşarken, uçarken, uçmayı aşarken ileri doğru; yanımızdan, beynimizden, yüreğimizden papatyalari eksik etmeyelim." (3)

(1) Fikret Demirağ, Adına

(2) Nevzat Çelik, Onlar Ki

(3) Fikret Demirağ, Demir Papatya

Sahibi
Baraka
KÜLTÜR MERKEZİ
"BAŞKA BİR KÜLTÜR MÜMKÜN"

Ayvalı Sokak No:3
Kızılbaş Lefkoşa
argasdi@baraka.cc
www.baraka.cc
Baskı: TipografArt Matbaa

Hammaliye Kurulu:
Besim Baysal, Şifa Alçıcioğlu,
Başak Önel, Firuzan Nalbantoğlu
Grafik Tasarım: Ömer Tatlısu
Değerlendirme Tarihi: 7 Şubat 2014

Argasdi, ehlileştirilemeyen bir ottur.
Susuz, güneşsiz de kalsa, bıkmadan usanmadan,
başkalarını bıktırmak pahasına inatla bitiveren bir ot!
Argasdi, Baraka Kültür Merkezi'nin kolektif olarak
oluşturduğu değerleri çerçevesinde, toplumu, dünyayı,
politikayı, sanatı ve kültürü kavrayışını okurlarıyla
paylaşmak ve tartışmak için bir ifade aracıdır.

Açık söylemek gerekirse -ki gerekir- yazarları, çizerleri ve muhabirleri taraflıdır. Eşitlikçi, özgürlükçü, cinsiyetçilikten ve milliyetçilikten uzak, ekolojist, anti-kapitalist taraftan yazarlar, çizerler.

Argasdi, yazarları ve okurları tarafından yaşatılmayı ilke edinir, reklam almaz.

Okurlarının eleştirisi ve katkılarına tartışmaya, ken-

dini ve okurlarını daha iyiye, daha güzele doğru evriltmeye açıktır. Hatta buna bayılır...

Argasdi'de yer alan röportajlar dışındaki görüşler sadece yazarına değil Baraka Kültür Merkezi'ne de mal edilebilir. Dergideki röportajlar Baraka Kültür Merkezi'nin görüşlerini değil ilgili kişilerin görüşlerini yansıtmaktadır.

www.baraka.cc

baraka facebook

baraka youtube

Yokoluşun Soğukluğuna Karşı Sokağı Isıtalım

Ali Şahin

aiosemeon@hotmail.com

Kış bu sene adımıza gelmemekte dirençli çıktı. Beklenen yağmur toprağa epey geç düştü. Ancak her ne kadar kış gecikse de yaşanan birçok politik gelişme Kıbrıs'ın kuzeyini soğutmaya yetti.

2009 seçimlerinden ders çıkarttığını ve 4 yıllık UBP iktidarının ardından hesap sormak için iktidara geldiğini iddia eden CTP'nin DP-UG ile kurduğu koalisyon hükümeti halk için kısa sürede yeni bir hayal kırıklığı vakasına dönüştü. Hükümetin kurulduğu ilk aylarda Doğu Derya'nın alternatif yemin girişimi ve partinin TOMA meselesiyle ilgili çıkışları (ki bu çıkışların ne kadar samimi olduğunu süreç gösterecek) halk içinde bir heyecan dalgası yaratsa da tüm bu gelişmelerin ardından yaşananlar, tam anlamıyla bir "takke düştü kel görün-dü" durumu yaşattı.

Eylül ayının son günlerinde Kıbrıslı Türk halkının gözünde hiçbir meşruluğu olmayan İlahiyat Koleji'nin halka rağmen ihtisamlı bir şekilde açılması yeni hükümet döneminin nasıl bir seyir izleyeceğine dair ilk işaretleri verdi. Yapay bir ihtiyaç üzerinden inşa edilen ve Kıbrıslı Türkleri asimile etme sürecinin bir parçası olan İlahiyat Koleji konu ilerililik olunca mangalda kül bırakmayan CTP'nin başbakanının kurdele kesmesiyle "hizmete" açıldı. Kolej'in ikinci etap çalışmaları ve yine aynı alanda inşa edilen dev cami için inşaatlar büyük bir hızla devam ediyor. Açılış sırasında Beşir Atalay ile verilen mutluluk pozları AKP'nin gerici politikalarına karşı 2009'dan bu yana CTP'de değişen pek bir şey olmadığını gösteriyordu.

Hükümetin hali böyleyken yeni saldırılar da çok gecikmedi. UBP hükümeti döneminden bu yana özelleştirilmek istenen kurumların başında gelen Kib-Tek üzerinden halka karşı yeni bir saldırı dalgası başladı ve elektriğe % 30'luk koca bir zam yapıldı. Hükümet zamma gerekçe olarak Kib-Tek'in

batmasının önüne geçmek için tek çıkar yol açıklamasında bulundu. Ancak yapılan zammın Kib-Tek'i kurtarmaktan ziyade kurumu itibarsızlaştırmaya yönelik bir icraat olduğu ve varılmak istenen noktanın Kib-Tek'in özelleştirilmesi olduğu artık herkes tarafından görülen bir gerçek. Zaten CTP milletvekili Birikim Özgür başta olmak üzere birçok hükümet yetkilisi, su ile beraber Türkiye'den elektrik de getirilmesinin zeminini hazırlamaya çalışıyor. Tüm bu keşmekeşin içinde, yapılan %30'luk zam ekonomik düzeyi günden güne gerileyen halkta büyük tepki yarattı. CTP tabanının dahi savunamadığı zamma karşı halkın neredeyse tümünde oluşan tepki ortak bir eylemlilik sürecinin meşru koşullarını yaratsa da toplumsal muhalefet bileşenlerinin yaşadığı yapısal sorunlar ortak eylemlilik sürecini geciktirdi. Halkı hareketlendirecek eylemler için koşullar son derece müsait olmasına rağmen yoğun bir bürokrasi içerisine sıkışan muhalefet şu ana kadar sermaye yanlısı politikalara karşı yeterli direnişi gösteremedi. Tüm eksikliklerine rağmen zamma karşı yürütülen mücadele yoğunlaşarak sürüyor. Fakat yaşanan süreç toplumsal muhalefetteki yenilenme ihtiyacını da açıkça gösteriyor.

Elektrik zammının öfkesi tüm tazeliğiyle sürerken akaryakıtta da zam yapılması, zam dalgasının süreceğini gösteriyor. Açıkçası yeni hükümetin şu ana kadarki icraatları, UBP'den devralınmasına rağmen hükümet adına sadece şekilsel değişikliklerin söz konusu olduğunu gösteriyor.

Kıbrıs'ın kuzeyinde gelişmeler bu yöndeyken adanın bütünü anlamında da sıcak gelişmeler yaşanıyor. Kıbrıs Türk Futbol Federasyonu (KTFF) ve Kıbrıs Futbol Federasyonu (KOP) arasında imzalanan anlaşma ada halklarının yakınlaşması anlamında olumlu bir gelişme. Her ne kadar milliyetçi çevreler anlaşmayı engellemek

için elinden geleni yapsa da ada halklarının birleşme ihtiyacı kendini futbol üzerinden göstermiş oldu. Şimdi iki halk arasında fiili bir yakınlaşma imkanı sağlayacak bu süreci, ilerici unsurlar olarak yeniden kardeşleşmenin bir parçası yapmak için çaba harcamalıyız. Çünkü bu tarz gelişmeler barış güçleri tarafından sahiplenilmediği sürece şovenizmin yükselmesine de yarayacak bir anlamıyla şovenizmi hortlatacak bir sürece evrilebilir.

Öte yandan Kıbrıs sorununda da süreç yeniden bir hareketlenme evresine gireceğe benziyor.

Adanın içinde bulunduğu coğrafyadaki gelişmeler ve adanın ortaya çıkan doğal kaynakları Kıbrıs'ta bir birleşmeyi egemenlerce de daha arzu edilir kılıyor. Zaten başta Türkiye yetkilileri ve kktc dışişleri bakanı Özdi Nami'nin baharda "çözüm" naraları atması da bu yöndeki işaretler olarak algılanabilir. Ancak egemenlerin barışının halkların barışı olmadığını tarih bize acı bir şekilde yıllar önce gösterdi. Dolayısıyla halkların barışıp ve yeniden kardeşleşmesi için iki imzanın çok ötesinde bir çabaya ihtiyacımız var ve gerekli mücadele halklar tarafından verilmediği sürece kimse bize barış ve özgürlük bahsetmeyecek.

Kıbrıslı Türklerin içinden geçtiği süreç yok oluş ya da yok oluşa karşı bir direniş ikilemini barındırıyor. Özelleştirme, gericileştirme ve asimilasyon politikalarıyla kendi öz benliği çalınmaya çalışılan bir halk olarak direnişten başka bir seçenek gelecek adına umut vermiyor. Ancak bu mücadele adanın bölünmüşlüğüne karşı bir mücadeleyle de birleştirilmek zorunda. Zamlara karşı mücadele barışı mücadelesini, barış mücadelesi de zamlara karşı mücadeleyi büyütmeli. Ne birini es geçerek, ne de diğerini görmezden gelerek halk adına bir sonuca ulaşmak mümkün değil. Mücadelelerin buluşma noktası ise sokak olacak!

O Bağ Kesilecek!

Türkiye Orman ve Su İşler Bakanı Veysel Eroğlu Ekim ayı içinde yaptığı bir açıklama ile bir anda gündeme geldi. "Su getirme projesi sayesinde kktc'yi göbekten kendimize bağlayacağız" diyen Eroğlu'nun bu sözleri Sırrı Süreyya Önder'in meclisteki konuşmasını aklımıza getirdi. Şöyle demişti Sırrı Abimiz biraz da dalga geçerek: "kktc'ye su götürmek doğru bir iştir çünkü TC Kıbrıs'ı kalın bağırsağı haline getirmiştir. Kontrgerillanın, fu-huş baronlarının, kumarhane krallarının merkezi haline gelmiş bir yerden bahsediyoruz. Kalın bağırsağınızda bu pisliği temizlemek için oraya daha çok su götürmeniz gerekir." Kıbrıslı Türkleri üretimden koparıp asalak bir toplum haline getirenler, uyguladığı neo-liberal politikalarla gitgide yoksullaştıranlar, din anlayışını beğenmeyip zorla değiştirmek isteyenler, Türkiye'deki her türlü pisliği Kıbrıs'a akıtanlar, memleketi kumarhane ve kerhane cennetine çevirenler, bugün utanmadan kktc'ye getirecekleri su ile Kıbrıslı Türkleri büyük bir iyilik yapacaklarını iddia ediyorlar. Getirilecek suyun özelleştirilecek olmasına ve her türlü hak-

kının da TC'de olacak olmasına bakarak aslında Ankara'nın Kıbrıslı Türkleri daha da asalaklaştırmak ve kendine daha çok bağımlı yapmak için yeni bir adım attığını anlıyoruz. Kısacası Kıbrıslı Türkleri bu projenin sonunda "Suyunuzu bile biz veriyoruz, sizin söz hakkınız yoktur" denilecek, aynen maaş meselesinde olduğu gibi. Siz ne zaman Kıbrıslı Türklerin iyiliklerine çalıştınız da bu projeye iyiliklerinize iyilik katacaksınız? Kıbrıslı Türkler Türkiye'ye göbekten bağlı, asalak bir toplum olarak yaşamak daha doğrusu yok olmak istemiyor. Kıbrıslı Türkler eskiden olduğu gibi üretmek istiyorlar. Söz hakkına sahip, kendi kaderini tayin edebilecekleri bir toplum olmak istiyorlar. Onlar "göbekten bağlayacağız" derken, sizi daha da kendimize bağımlı hale getireceğiz demek istiyorlar. Biz ise

Elçilik önünde...

Göbek bağına makas

"Bağımlı olmak istemiyoruz, bu göbek bağı da bağımlılığımıza bağımlılık katacaksa, gözümüzü kırpmadan bu bağı keseceğiz." diyoruz.

Teknecik'te Petrol Sızıntısı

Aksa'nın kontrolündeki Kalecik'teki faciayı hepimiz hatırlıyoruz. Denize dökülen tonlarca petrolün yarattığı tahribatın izleri yıllar boyunca devam edecek. Kasım ayının başında Kalecik'ten sonra Teknecik'te de denize petrol sızdı ve yaklaşık 1 kilometrelik alana yayıldı. Belki Kalecik'teki kadar büyük bir felaket değil bu ancak yine de 1 kilometrelik alana yayılması, denize dökülen petrolün hiç de az olmadığını gösteriyor bize. Kaldı ki bunun azı çoğu mu var? Hükümet elektriğe zam yapmayı çok iyi biliyor da denizleri korumayı neden bilmiyor? Hade Kalecik'i Aksa'ya peşkeş çektiniz, hiç denetim yapmıyorsunuz da Teknecik'te neler oluyor? Yoksa orada da mı hiç denetim yok? Teknecik'te yaşanan bu olayın tekrar yaşanmaması için devletin üzerine düşen görevi yerine getirip gerekli önlemleri alması gerekir. Ne Kalecik'te ne de Teknecik'te denize petrol dökerek, oradaki ekolojik dengeyi alt üst etmeye kimsenin hakkı yoktur.

3 ARALIK 2013 SALI

YENİDÜZEN

Bakırcı: "Kalecik'teki kirliliğin boyutu rapordan sonra belli olacak"

Çevre ve Doğal Kaynaklar Bakanı Hamit Bakırcı, Kalecik'te deniz sahilinde petrol sızıntısı nedeniyle oluşan kirliliğe ilişkin çalışmaların tam olarak

ülke şartlarına göre fazla olduğunu söyledi. Yalan bir zamanda taş ocağı işletmecileri ile bir araya gelerek çözüm önerileri konusunda istişarelerde bulun-

surun nedeniyle bölgede büyük bir çevre kirliliği oluştuğunu ifade eden Bakırcı, Lefke'de de çöp sorunu yaşan- dığını kaydetti.

Baş Muhtar Eroğlu

Geçtiğimiz ay Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nun konukuydu Türkiye Muhtarlar Federasyonu ve Muhtarlar Derneği. Gerçekleştirdikleri bu ziyarette Eroğlu'na yaptıkları makul miktardaki yıkama yağlamadan sonra bombayı patlattı Türkiye'den gelen muhtarlar heyeti. Derviş Eroğlu'na "Baş Muhtar" ünvanını layık gördüler. Eroğlu seve seve kabul etti heyete yaptığı makul miktardaki yıkama yağlamadan sonra bu ünvanı. Ve böylelikle kendisi, görüp görebileceği en üst siyasi kariyer noktasına ulaşmış oldu. Büyük gurur duyduğunu da ekledi üstüne "Baş Muhtar" Eroğlu. Ne diyelim? Gözümüz yok. Hayırlı olsun. Talimat alınarak yönetilen bir ülkede erişebileceğiniz en üst siyasi seviyedir baş muhtarlık. Kolay değil yani. Bundan sonra ikametgah belgelerini baş muhtardan alacağız.

DERVİŞ EROĞLU "BAŞ MUHTAR"

Derviş Eroğlu'na Türkiye Muhtarlar Federasyonu ve Muhtarlar Derneği heyetini kabulünde Kuzey Kıbrıs'taki muhtarlar adına "Baş Muhtar" unvanı verildi.

içinde olduklarını ifade ederek, uzun yıllar süren başkanlığı döneminde Türkiye hükümetleri ile ilişkilerini en sıcak noktaya taşımak için gayret gösterdiğini söyledi.

Derneği Genel Başkanı Ramazan Özunal, kabulde söz alarak, Kıbrıs Türk halkının verdiği mücadeleleri yakından takip ettiklerini ifade ederek, barıştan ve bütünlükten yana olduklarını

Bir Acaip Sınav

"Yapılacak mı yapılmayacak mı" karmaşasının ardından Kasım ayında yapılan Atatürk Öğretmen Akademisi giriş sınavı tarihe geçti. Ama güzel bir olayla değil. 15 kişilik kontenjan için 134 adayın katıldığı sınavda sadece 8 aday mülakat hakkı kazandı. Bunun üzerine kontenjanın doldurulması için yeni bir sınav yapılacağı açıklandı. Bu konu oldukça önemli bir konudur. 134 kişinin katıldığı bir sınavda sadece 8 kişinin başarılı olabilmesinin sebeplerini etraflıca düşünmek ve değerlendirmek gerekir. Atatürk Öğretmen Akademisi bir devlet üniversitesidir ve öğretmen yetiştiren tek devlet kurumu olma özelliğini taşımaktadır. Ancak neo-liberal politikalarından dolayı eğitim kurumlarını da diğer devlet kurumları gibi özelleştirme niyetinde olan hükümetler, AÖA'yı kurtulunması gereken sırtla-

rındaki kambur olarak görüyorlar. Bu yüzden de AÖA'yı yıpratıp kapatmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Şimdi bu gerçekler ışığında sınav sonuçları konusuna tekrardan bakalım. Kasım ayı bir okula giriş sınavı yapmak için uygun bir ay değildir. Çünkü Kasım ayında eğitim hali hazırda başlamış olur, olmalıdır. Diğer üniversitelerde eğitimin başlamış olmasından dolayı, Akademi'ye girmek isteyen pek çok öğrenci, ya yurt dışında ya da yurt içinde eğitimlerine başka bir okulda eğitimlerine devam etmektedirler. Peki, sınavı Kasım gibi saçma sapan bir zamanda yapmanın nasıl bir mantığı vardır? Bu ülkenin öğretmene ihtiyacı olduğunu yani Akademi öğrenci alınması gerektiğini Kasım'da mı farkettiller yoksa? Hayır. Hemen söyleyelim. Zaten sınava girmek isteyen pek çok öğrenci eğitime başka okulda başladığı için sınava giremeyecek. Sınava girebilecek olan az sayıdaki öğrenciye baka-

rak da "Zaten Akademi'ye artık kimse girmek istemiyor, bu okula olan rağbet artık kalmadı, o zaman "kapatalım gitsin" zihniyetini bizlere yutturmaya çalışıyorlar. Kısacası akademiyi itibarsızlaştırmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Kasım ayında yapılan baştan savma bir sınav tamamen buna hizmet etmektedir. Zaten mülakat hakkı kazanmak için her dersten en az 5 net yapma zorunluluğunun olduğu bir sınavda 134 kişi içinden mülakat hakkını sadece 8 kişinin kazanması çok da anormal değildir. Anormal olan devletin bu kurumu yıpratmak ve kapatmak istemesidir. Bizler Akademi'ye sahip çıkmalıyız. Devletin görevi Akademi'yi korumak, ayrıca yapacağı yatırımlarla daha da cazip bir eğitim kurumu haline getirmektir. Atatürk Öğretmen Akademisi bu memleketin en önemli kurumlarından birisidir. Başta öğretmen sendikaları olmak üzere tüm halkın bu kuruma sahip çıkması gerekir.

Ülkemiz Futbolunda Tarihi Karar

Kıbrıs adasının tarihinde de her ülkenin tarihinde olduğu gibi çok önemli dönüm noktaları vardır. Bunların bazıları iyi, bazıları kötü sonuçlara sebep olmuş dönüm noktalarıdır. 16 Ağustos 1960, 21 Aralık 1963, 15 Temmuz 1974, 20 Temmuz 1974, 14 Ağustos 1974, 15 Kasım 1983 gibi tarihler çok önemli kararların alındığı ve belki de Kıbrıs'ta yaşayan halklar için tarihin akışını değiştiren dönüm noktalarıdır. Ama hiçbir Kıbrıs halkları için güzel yerlere varamadı. Bazılarının sonu hüsrarla bitti. kktc'nin ilanı gibi bazı tarihi kararlar başta umutla alındı, devamında yine hüsrarla karşılaşıldı. Geçtiğimiz ay adamızda yukarıda bahsettiğimiz tarihi kararlardan bir tanesi daha alındı ve Kıbrıs'ta futbol birleşme sürecine girdi. Bazıları bu karar için "BM'nin yapamadığını sporcular yaptı" dedi bazıları ise bu kararı pek çok yönüyle olumsuz karşıladı. Ama sonuçta bunun tarihi bir karar olduğunu herkes kabul ediyor ve her tarihi karar gibi bu kararın da sonuçlarını bize gösterecek olan yine tarihin ta kendisidir. Kıbrıs Türk Futbol Federasyonu (KTFF) ile Kıbrıs Futbol Federasyonu (KOP) arasında UEFA ve FIFA gözetiminde Zürih'te yapılan görüşmeler sonrasında imzalanan karar metnine önce Kıbrıs'ın güneyindeki takımlar, ardından da kuzeydeki takımlar tam destek verdi. Bu noktada yıllardır herkesin düşündüğü ama yapmaya cesaret edemediğini yapan KTFF Başkanı Hasan Sertoğlu

ve KOP Başkanı Kostakis Kutsokumbis'i ayrıca tebrik etmek gerekir. Özellikle Kıbrıs'ın kuzeyinde hüküm süren hamasetçi siyasetin baskılarına aldırış etmeden, bu kararın arkasında duran herkesin bu tarihi karara katkısı vardır. Başta Serdar Denktaş olmak üzere faşist siyasetin yılmaz savunucuları alınan bu kararı ta en başından beridir engellemek için ellerinden geleni yaptılar. Ama unuttukları bir şey vardı. Bu ülkede yıllardır spor yapmaya çalışan insanlar Serdar Denktaş ve onun gibilerinin attıkları milliyetçi naralardan hep zarar gördüler. Sürekli anavatan-yavruvatan edebiyatı yapanlar, "anavatan" Türkiye'nin hiç bir zaman Kıbrıslı Türk takımlarıyla maç yapmamasını, hiç bir spor organizasyonuna (Türkiye'de düzenlenenler de dahil) kabul edilmediğini görmezden geldi. Tanımıyoruz dedikleri Kıbrıs Cumhuriyeti'nin takımlarıyla her branşta karşılaşmalara çıkan Türkiye'nin bu samimiysiz davranışları artık herkesin gözünün içine içine batıyor. Sporcular kendilerine uygulanan ambargoların kim tarafından uygulandığını apaçık bir şekilde görüyor. Varsın Serdar Denktaş ve onun gibi "anavatan"cular bağirmaya devam etsin, biz önümüze bakalım. Futbol deyimiyle önümüzdeki maçlara bakalım yani. Kıbrıs'ta futbolun birleşmesinin olumluluklarını saymaya başlarsak bu sayfa bize yetmez. Ama olumsuzluklarını da konuşmak, bilmek ve ona göre davranmak gere-

kir. Eğer önlem alınmazsa, dikkat edilmezse başımıza aynen diğer tarihi kararlarda olduğu gibi büyük dertler açılabilir. Kıbrıs'ın hem kuzeyinde hem de güneyinde milliyetçiler iki toplumu ayırtırmak ve yakınlaşmasını engellemek için her fırsatı değerlendiriyorlar. Kıbrıslı Türk takımlarıyla Kıbrıslı Elen takımları arasında yapılacak maçlarda çıkması muhtemel olaylar (ki bu olaylar maalesef sporun kara lekelerinden biridir) açıkçası bizleri korkutuyor. Çıkacak en ufak bir olay bile "Türk-Rum çatışması" olarak lanse edilmek istenecektir. Milliyetçilikten beslenen gruplara bu fırsatı vermememiz gerekir. Biz solculara bu konuda ciddi görevler düşüyor. Kıbrıs'ta futbolun birleşmesini iki halkın birbirine yakınlaşması için bir vesile olarak görmeli ve bunun tohumlarını atmamız. Faşist çevrelerin futbolu kullanacaklarını tahmin etmek zor değil. Bunu önlemek de yine ada halklarına yani bize düşüyor.

Zamlara da Özelleştirmelere de Hayır

CTP-DP hükümeti geçtiğimiz ay aldığı elektrige %30 zam kararıyla çok önemli bir icraata imza attı. Yıllardır gerek özelde gerekse de kamuda maaşlarda artış olmadan, sürekli zamlarla ve hayat pahalılığıyla mücadele eden bizlere karşı çok ağır bir darbe indirdiler. Neden mi önemli bir icraat bu? Ankara'dan aldıkları talimatlar doğrultusunda halkın belini iyice bükmek için bundan daha iyi bir karar var mı? Bu kararla tam da Ankara'nın istediği ve emrettiği gibi Kib-Tek'in özelleştirilmesinin yolu da iyice açılmış oldu. Bu bakımdan da alınan zam kararı hükümet için önemliydi. Böylelikle hükümetin kurulması esnasında Ankara ile bozulan ilişkilerde buzlar erimştir. Hani hükümet "bizim için kolay bir karar olmadı" diyor ya, haklılar aslında. Halkına ihanet etmek bu kadar kolay olmamalı zaten, hele ki kendisine "sosyalist" diyen bir parti için. Yapılan zamma toplumun neredeyse tüm kesimlerinden çok yoğun tepki geldi. Örgütler sokaklara çıktı, zammın geri alınmasını istedi. Hükümet ise bu tepkileri biraz üzgün numarası yaparak, biraz da zammın gerekçelerini halkın gazını alacak şekilde açıklamaya çalışarak bastırmaya çalıştı. Hükümet tarafının zam için gösterdiği en dikkat çekici gerekçe Kib-Tek'in

borçlarından ötürü batmak üzere olduğu ve elektrik üretimi için gerekli yakıtı alacak parayı bulamadığı, ülkenin karanlıkta kalmasına bilmem kaç gün kaldığı, bu yüzden de bu zammı yapmak zorunda kaldıklarıydı. Öncelikle şunu söylemek gerekir ki bizler elektrik borcunu günü gününe ödeyen, ödemekte 2 gün gecikince hemen elektrigi kesilen halk olarak hükümetin elektrik üretmek için hangi yakıtı kullandığını, bu yakıtı kaç paraya aldığını, mevcut yakıtın kaç gün daha yettiğini vs. bilmek, bunu kendimize dert edinmek zorunda değiliz. Kısacası, bize ne sizin kaç günlük elektrik üretecek yakıtınızın kaldığından. Bize ne bu yakıtı kaç paraya aldığınızdan. Bizler halk olarak sizleri bu işlerle ilgilenesiniz diye seçtik. Bunlarla da biz ilgilenecesek sizin orada ne işiniz var? Hani hükümet diyor ya Kib-Tek batmak üzeredir. Bu külliyan yalandır. Hükümet Ankara'dan aldığı talimatla Kib-Tek'i özelleştirmek için zemin hazırlamaya çalışıyor. Kurumu yıpratarak da özelleştirmeyi meşrulaştırmak istiyor, aynen KTHY'de olduğu gibi. Yapılan hesaplara bakılırsa, kuruma başta devletin kendisi olmak üzere sermayenin yönettiği otellerin, özel üniversitelerin vb özel kurumların milyonlarca TL borcu vardır. Bu borçların

taahsil edilmesi durumunda Kib-Tek bırakın zararı kara bile geçecektir. Ankara'nın arkasında durup sırtlarını sıvazladığı patronların ödemediği borcun yükünü zamlarla birlikte halka çıkaran hükümetin bunu üstelik de özelleştirilecek olanlar listesinin en başındaki Kib-Tek'i korumak adına yaptığını söylemesi hiç samimi değildir. Eğer hükümet samimiyse önce patronlardan borçlarını toplayacak, kendi borcunu ödeyecek ve AKSA'ya tanınan inanılmaz ayrıcalıklara son vererek AKSA'yı kamulaştıracak! Sonra duruma yine dönüp bakarız. Eğer tüm bunlar yapıldıktan sonra halen daha Kib-Tek iddia edildiği gibi batma noktasındaysa ve hükümet gerçekten iddia ettiği gibi kurumu yaşatmak niyetindeyse, biz halk olarak elimizi taşın altına koymaya hazırız.

Avcı Zulümü

Geçenlerde gazetelere ve sosyal medyaya yansıyan bir fotoğraf herkesin kanını dondurdu. Daha önce de av dönemlerinde pek çok kez rastadığımız bu görüntüler yine karşımıza çıktı. Bir avcı, köpeğini -büyük bir ihtimalle istediği gibi avlayamadığı için ağaca asarak öldürdü. Baraka olarak ava karşı tutumumuz çok nettir. Bizler avın bir spor olmadığını, canlıların zevk uğruna öldürülmesinin cinayetten başka bir şey olmadığını söylüyoruz. Bu konuyu

açacak değiliz çünkü söz konusu olan zevk uğruna hayvan öldürmekten de öte bir şey. İster avın güzel bir şey olduğunu savunun, isterseniz de ava karşı olun. Bu görüntü karşısında dehşete kapılmıyor musunuz? Kimin hayvanlara bu zulümü yapmaya hakkı var? Üstelik de avlamıyor diye. Avlamıyorsa ava götürmezsin olur biter. Öldürmek de ne demek? Avcılık Federasyonu'nun hükümetle işbirliği içerisinde bu ve bu gibi davranışlarda bulunan kişileri derhal tespit edip en ağır şekilde cezalandırması gerekir. Böylelerini insan içine çıkamaz bir hale getirmeleri gerekir. Savunmasız hayvanları zevk uğruna öldürmekle bir nevi cinayet işledikleri gibi, bu gibi insanlık dışı davranışlarda bulunan yaratıkları temizlemeyerek daha büyük bir insanlık suçuna ortak olacaklardır.

Üretimden Koparılma ve Bağımsızlık

Mustafa Batak

mustafabatak91@gmail.com

Bir ülkenin üretimle iç içe olması, o ülkenin kültürüne ve tüm insani değerlerine sahip çıkması anlamına gelmektedir. Aynı zamanda üretim gelişen toplumların önünü açarak, dayanışmasını ve de sahip olduğu değerleri kazanmasını sağlar.

Geçmiş yıllarda Kıbrıs için de benzer gelişimden bahsedebiliyorduk. Özellikle 1974 sonrası, kurulan Kamu İktisadi Teşekkülleri (KİT) vasıtasıyla üretime geçen Kıbrıslı Türkler, daha sonra kurumların kapatılmasıyla birlikte üretimden koparıldı. Yaklaşık on yıl boyunca çalıştırılan fabrika ve kooperatifler 1980'li yılların ikinci yarısı itibariyle bilinçli olarak kapatılarak, murat edilen "asalak" toplum yapısına hızla ulaşıldı. Ancak, özellikle Kıbrıs'ın kuzeyi için üretimden koparılma sürecinden söz edecek olursak, ilk olarak üreten toplum pratiğini ortaya koymamız gerekmektedir. Zira bir toplumun üretimden koparılması için önce üreten toplum kültürünü oluşturması daha sonra bu kültürün bilinçli bir şekilde egemenler vasıtasıyla yıkılması gerekmektedir. 1974 yılı gerçekleşen savaş sonrası, Kıbrıslı Elenlere ait sanayi kuruluşlarının yaklaşık %30'u adanın kuzeyinde kalır ve ele geçen "ganimet" sanayi tesisleri daha sonra KİT haline getirilerek, teker teker işletilmeye başlanır. Sanayi Holding, Cypfrux, Kıbrıs Türk Turizm İşletmeleri, ETİ, Kıbrıs Türk Hava Yolları, Kıbrıs Türk Petrolleri, Kıbrıs Türk Tütün Endüstrisi ve Evkaf İdaresi şeklinde oluşturulan KİT'ler, ilgili bakanlıklara bağlı kooperatifler ile beraber ortaya ciddi bir üre-

tim potansiyeli çıkarır. Bununla beraber eğitimi tamamlayıp iş hayatına hazırlanan gençler tahsili doğrultusunda çalışmaya başlayıp üretime önemli derecede katkılar sunar. Aynı dönemde gelişen sendikal faaliyetler ve kazanılan toplu sözleşme hakları ile gelişimi hızla büyüyen üretim kültürü egemenlerin işletmeler ile kısa bir süre sonra ihracata başlayan Kıbrıslı Türkler bir anlamda ekonomik bağımsızlığını ilan edecekti. Ancak Türkiye de gerçekleşen darbe, durdurulan sendikal faaliyetler ile oluşturulan faşist hükümete çağrı yapan iş birlikçi hükümetler bu gelişime son verme amacı içerisine girdi. 1980'li yıllar itibariyle esen faşist rüzgar, 1986 yılında Turgut Özal (Dönemin TC başbakanı) tarafından gönderilen paketle hızlanarak 1990'lı yıllara gelindiğinde geçtiği her kurumu ve işletmeyi yıkıp oluşturulan KİT'lerin yok olmasına neden olmuştu. Neo-liberalizmin tohumlarının atıldığı o günlerin ardından, vilayetleştirme süreci hızlandı ve bağımlılaştırma politikalarıyla karşı karşıya kalındı. Anavatan söyleminin karşılığı olan bu politikalar doğrultusunda bağımlılık hemen her alanda giderek artarak, ortaya memurlaşan toplum yapısını çıkardı. Bu anlamda değişime uğramayıp ayakta kalmakta direnen yegane unsur, kültürel değerlerimiz oldu. Yaklaşık otuz yıldır ayakta kalmak için direnen kültür dernekleri umutlarımızın kuşatılmasına hep mani oldu. Ancak buna rağmen üretmeden yaşayan top-

lum yapısı, kültürel yozlaşmalar yaşar ve tüm insanı değerleri tahrip olur. Dayatılan ganimet kültürü ile oluşturulan suni refah, daha sonraki kuşakların bu durumla karşı karşıya kalmasına ve üretimden bir haber olup yozlaşmasına neden olmaktadır. Zaten bugün, çözüm denince insanların aklına liderler arası yapılan herhangi bir görüşme veya emperyalistler tarafından sunulan planlar gelmesi, bu kuşağın hiç üretmemesinden ve kendi işini kendi çözmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle yeniden üretebilmeyi önümüze koymamız gerekmektedir. Yeniden üretebilenin yolu ise bağımsızlıktan geçmektedir. Ancak sözünü ettiğimiz bağımsızlık Kıbrıs'ın kuzeyinin bağımsızlığı olmamalı ya da sözde bağımsız ama yabancı sermayeler tarafından ülke kurum ve topraklarının teker teker peşkeş çekilmesinden söz edilmemelidir. Önümüze "bağımsız ve birleşik bir Kıbrıs" hayalini koyarak bu yolda ilerlememiz ve de mücadele etmemiz gerekmektedir. Tarihinin hiçbir döneminde adada yaşayan halklar tarafından yönetilemeyen Kıbrıs, her zaman başına üşüşen emperyalist devletler ile mücadele içerisinde olmuştur. Yaşanan çaresizlikler sonucu insanlar artık barışı daha çok arzu eder duruma gelmiştir. Ancak "barış" denilen olgu dayatılarak elde edilemez. Bizim barışımız halkların kardeşleşmesi yolunda birlikte mücadele edilmesinden geçmektedir. Şüphesiz ki mücadele edenler her zaman kazanamaz, ancak kazananlar her zaman mücadele edenlerdir.

Dosya: ÜRETİM

Sizce Üretim Nedir?

Ebru Halıcı:
İnsanların bir maddeye
değer katmasıdır.

Evrin Deniz Yurtsever:
Üretim dendiğinde aklı-
ma; fabrika, işçi ve değer
geliyor.

Mahir Beyhan:
Bir işçinin tarlada çalış-
masıdır.

Mustafa Aktakka:
Bir ülkenin kendi kendi-
ne yetmesidir.

Üretim, çok geniş bir anlam içeriğine sahip olması ile beraber insanlığın varlığını ortaya çıkarmış bir kavramdır.

Üretim, insanı diğer primatlardan ve canlılardan ayıran en temel özellik olarak karşımıza çıkıyor. Doğanın kendi işleyişine müdahale edebilen tek canlı türü olarak insan, hayatta kalmasını sağlayan çeşitli aletler üreterek macerasına başlamıştır. Üretimin insanın teknolojik ve ussal gelişimine katkısı olduğu bugün dünyanın geldiği noktaya bakılırsa çok net görülecektir. İnsan doğaya açık bir üstünlük kurma gayretindedir. Diğer taraftan yarattığı kapitalist sistem ile de her türlü üretimi şekillendirmekte ve kullanımını düzenlemektedir. Bu anlamda kültürden teknolojiye ve tarımdan sanayiye kadar sistemin tüm üretim araçlarını özel mülkiyete devrettiği görülecektir. Bunun karşısına ise üretimde söz sahibi olma çabasındaki geniş halk yığınlarını görebiliriz. Bu diyalektik bir süreç olarak hayatımızda yer almaya fikirsel ve fiziksel üretimlerimizde etkilerini sürdürmeye devam etmektedir.

Yapay-lık Çağı

Şifa Alçicioğlu

sifa_alcicioglu@yahoo.com

GDO'lular, Nano'lular derken çağımızın en revaçta rahatsızlıkları "obezite", "kanser", "kalp rahatsızlıkları", "alerjiler" ayyuka çıkıyor, piyasanın ekmeğine bal sürüp şişmanlayan yapay endüstri, doğal olana erişmeyi gitgide zorlaştırıyor. Günlük yaşantımızda doğallığını kaybetmiş o kadar çok şey yiyor, giyiyor ve kullanıyoruz ki bunu da artık doğal sayıyoruz.

Yapaylığın vücut bulmuş yeni bir şekli genetiğiyle oynanan canlılar (GDO) olarak çıkıyor karşımıza. GDO'nun yaratılması "Monsanto" adında bir firmanın eseri! Monsanto Canavarı, 50'den fazla ülkede şubesi bulunan, toprakları ve ekolojik hayatı zehirleyerek servetini katlayan bir çokuluslu şirket. Özellikle mısır, pamuk ve soya üretiminde bulunarak genetiğini değiştirdiği bu ürünleri piyasaya çok daha uygun fiyata verip haksız bir rekabet yaratıyor. Üstelik tohumun patentini de satın alarak çiftçilikle uğraşan insanların ekmeğine göz koyan bu şirket, insan sağlığına zararlı kimyasallarla üretim yapıyor. DDT(böcek ilacı), Aspartam (yapay tatlandırıcı) ve Dioxin (tarım ilacı) bu kimyasallardan sadece bir kaç. Yani yüzde yüz yapay bir şekilde vücudumuza giren bu gıdaları tükettikçe kanser başta olmak üzere çok çeşitli hastalıklar hayatımıza giriyor. Kaldı ki yapılan araştırmalar GDO'lu ürünlerin kanserojen etkisi olduğunu kanıtlamış durumdadır.

Genetiği değiştirilerek piyasaya sürülen gıdalar insanlar üzerinde antibiyotik direncinin azalması, alerjik reaksiyonların artması gibi etkilere de neden oluyor. Özellikle hazır çorbalar, hazır meyve suyu ve bebek mamaları başta olmak üzere birçok yerde karşımıza çıkıyor. Market raflarında satılan hiçbir malda "GDO'LUDUR" ibaresi olmaması da oldukça ilginç! Çünkü buda kılıfına uydurularak GDO'lu başka türlü tanıtılıyor. Örneğin, GDO'lu mısır yerine "Modifiye Mısır Unu" ibaresi kullanıyor.

GDO'lu bitkileryetişirken normal ve organik tarımı da fazlasıyla tehdit ediyor. Ne kadar uzakta olursa olsun rüzgar ve arılar nedeniyle organik ürünlere de bulaşıyor. Tarım alanlarındaki ekosistemi yok ediyor. Böcek yiyen kuşların soyunu tüketiyor ve tozlaşma yoluyla akrabalarının da genlerinde değişikliklere yol açıyor. Her organizma kendine hastır. Bir canlının gen diziliminin değiştirilmesi ya da ona kendi doğasında bulunmayan bambaşka bir karakter kazandırılması, o can-

lının doğallığını öldürür.

Genetikleriyle oynanan organizmaların ardından Nanoteknoloji ve nano parçacıkların kullanımıyla geliştirilen gıdalar üretilmeye başlandı. Gıdaların içerisine yerleştirilen "nano parçacıklar" istenilen özelliklerle donatılıyor ve böylece istenilen renk, kıvam ve formda kendini gösteriyor. Bu teknolojiyle geliştirilen çikolatalar istenilen seviyeye kadar ısıya dayanıklı hale gelebiliyor. Veya gıdaların içerisine yerleştirilen "nano parçacıklarla" vitamin düzeyi artırılıyor. Dilimlenmiş patatesler kızartılmak için yağın içerisine atıldığında yalnızca belirtilen miktarda yağ bünyesine alıyor. Yiyeceklerin kıvamı ve rengi istenildiğinde ısı ve harekete göre değiştirilebiliyor.

Kapitalist sistem tüketmeyi, vücutlarınıza sezdirmeden şırınga ederken, yoğun tempo, iş yaşamı gibi etmenler hazır yiyecek yeme oranını artırıyor. Özellikle fast food gibi gıdalar, bir telefon kadar uzağımızdayken bu oran daha da artıyor. Bu tür yiyecekler hem karnımızı erken doyuruyor, hem de çok lezzetliler. Oysa midemize giden her lokma bizi biraz daha hasta etmeye yeterli. Daha çok kızartma olarak vücudumuza giren bu yiyeceklerin yağı da uzun bir süre kullanılıyor. Trans yağlar olarak adlandırılan bu yağların kullanımı kişilerde kalp ve damar hastalıklarına sebebiyet veriyor.

Uygun fiyatı, tüm dünyada iş bulma olanağıyla "onun gibisi" olmayan Mc Donalds ve KFC gibi çokuluslu şirketler genetikleriyle oynadığı kümes hayvanları sayesinde "dünya markası" olmayı sürdürüyor. Tüysüz üretilen tavuklar, bir tavuktan 4 kanat, 4 but çıkaran müthiş bir buluşla obezleşen dünya insanlarına harika tatlar sunmaya devam ediyorlar!

Mc Donalds milyonlarca hayvanın etinden faydalanmak için her yıl daha fazla ağaç katlederek daha fazla tarım alanı açmakta. Her ürünü birbirinin lezzetiyle hemen hemen aynı olan yiyecekler, kimyasalendüstri tarafından formüle edilerek renklendiricilerle ve etin içerdiği yüzde yirmi beşlik yağ gizlemeye çalışan yapay lezzetlerle satışa sunulmakta.

Bir başka çokuluslu firma, içeriği hala bir bilmece olan; Coca-Cola ise dünyada var olan su kaynaklarını kirletir ve sömürürken reklamlarında erimekte olan buzulları ve soyu tükenmekte olan kutup ayılarını kullanarak sözde farkındalık yaratmaya çalışmakta. Şi-

rin reklamlar ve doğa sever tavırları bu çokuluslu şirketin sömürgeci yüzünü örtbas etmeye çalışsa dahi hiçbir faydası bulunmayan bu içeceğin; insan ve doğaya zarar verdiği gerçeğini değiştirmiyor. Eski bir Coca-Cola sloganının da dediği gibi tüm bunlar: "Gerçeğin ta kendisi".

Ülkemizde bulunan tavuk çiftliklerinde de durumun iç açıcı olmadığı, yurtdışından geri döndürüldükleri gerçeği önümüzdedir. Vaktinden erken büyüyüp gelişmesi için hormon ilaçlarına maruz kalan, katkı maddeli yemlerle beslenen, suni ışıklarla büyütülen tavuklar marketlerden evlerimize rahatça girebilmektedir. Hayvan yemlerinde bulunan katkı maddeleri ise zaman zaman haberlere konu olmaktadır. Devlet tarafından denetimlerin daha sık yapılması gerekir. Hayvan ve insan sağlığının para kazanma hırsından daha önemli olduğu unutulmamalıdır. Özellikle hormon ilaçlarının yasaklanması, "nasıl olsa satmak için yetiştiriyoruz" zihniyetinin değiştirilmesi gerekir.

Yüzde yüz yapaylık tüten bu yeni teknoloji ürünleri insanların tarlalarda yetişen domates kokusuna özlemlerini artırmakta, organik olana çağrı yapmaktadır. Ben daha parlağım, daha büyüğüm diye göz kırpan sebze ve meyvelere kanmamak, doğal büyüklük ve renkte olanı almak tercihimiz olmalıdır. Doğal olana özlem "organik tarım"ın önemini bir kez daha ortaya çıkarmaktadır. Ancak organik tarım yapılacak arazinin, işlek anayollardan uzakta, ağır sanayi tesislerinden, bölge çöplüklerinden ve kirletici atıklar içeren akarsu ve yeraltı sularından etkilenmeyecek bir mesafede olması gerekir. Ülkemizde organik tarımla üretim olmaması da bir eksiklik.

Büyüdükçe kıtlık yaratan şirketlerin, yapaylıkla insan sağlığını hiçe sayan ürünlerinin derhal yasaklanması gerekir. Nanelerimizin ektiği tohumların gelecek nesillere kalabilmesini sağlamak için; bilinçlenmeyi bir görev saymalı ve yapay endüstritüten şeyleri hayatımızdan çıkarmakla işe başlamalıyız.

Kaynak: Eduardo Galeano, Tepetaklak, Citlembik Yayınları, 2004.

Naomi Klein, No Logo, Bilgi Yayınevi, 2012

www.gdo.nedir.com

www.vakithaber.com

www.bianet.com

Yenilenebilir Enerji İçin Önce Mücadeleyi Yenileyelim

Nazen Şansal
nazen_sansal@yahoo.com

*"İnsan doğadan yaşar,
yani doğa onun bedenidir,
ölmek için onunla daimi
bir diyalog sürdürmelidir."*
Karl Marx

Teknecik ve Kalecik'ten çıkan kara dumanları gördüğümüzde, AKSA felaketi yaşandığında, elektriğe okkalı bir zam geldiğinde hepimiz aynı itirazı yükseltiyoruz: Biz bunu istemiyoruz, bunu hak etmiyoruz! Peki ne istiyoruz ve neyi hak ediyoruz? Ya da başka türlü bir soruyla, ne için mücadele ediyoruz?

Her şeyin sonsuz, sınırsız ve bizim hizmetimizde olduğuna inandırıldığımız bir tüketim çağının ortasında buluverdik kendimizi. Hayatımızı kolaylaştıracak, hızlandıracak ve belki biraz da fiyakalı kılacak tüm şeylerin sahibi olmak isterken, bedel olarak kredi kartımızı uzatmalıydık sadece. Oysa aslında hepimiz biliyoruz, şarkılarda söylendiği gibi, her şeyin bir sonu olduğunu. Ve böylesi bir çağın bedelinin, kredi kartlarımızın limitlerinden çok daha fazla olduğunu...

Pek çok geri bırakılmış ülke gibi, fosil yakıtlardan ve kirli bir teknolojiyle üretiliyor ülkemizde elektrik enerjisi. Ortadoğu'nun en kanlı hegemonya savaşlarına konu olan petrolün ömrünün çok da uzun olmadığı biliniyor artık. Petrolde dışa bağımlı adamızda, güneş ve rüzgar ise bol miktarda. Belki bu teknolojileri kullanarak, gereken tüm elektriği üretmek, kirli enerjiden tamamen vazgeçmek mümkün olmayabilir ilk etapta. Ancak bilimin, neye hizmet etmek için uğraşılırsa o yönde hızla geliştiği

de ortada. Gerekli olan iki şey var aslında, örgütlü bir şekilde baskı yapan bir kamuoyu ve mecbur kalan siyasi irade.

Fakat 80'li yıllardan bu yana hiçbir alanda üretim yapmamızı istemeyen Ankara ile işbirlikçi hükümetleri, kendi elektiriğini kendimizin üretmesine, hele ki bunu bizim hayal ettiğimiz şekilde kamusal bir hizmet olarak yapmasına razı etmek kolay değil. Çünkü onların bambaşka planları var, arada bir çomak soksak da tıklar tıklar işleyen... Onlar, su borularıyla göbekten bağlarken bizi "ana"mıza, elektrikle de şok etmeyi planlıyorlar. Ekonomik paketlerde de yerini alan TC'den elektrik getirilmesi projesi, tam anlamıyla bağımlılığın perçinlenmesi. Ne teknik ne de ekonomik anlamda ehli değiliz bu işlerin ama bunun bedelinin, güneş ve rüzgar panellerinden çok daha ağır olacağı ortada.

Oysa bu ülkenin aydınlık insanları, duyarlı örgütleri, dünyanın dört bir yanına dağılmış bilim üreten beyinleri var. Oysa bu ülkede suyu da elektiriği de sınır tanımadan paylaşabilecek, paylaştıkça kardeşleşecek halklar yaşıyor. Kar üzerine kurulu bu sermaye düzeninde, ekosistemi ön plana alan, insanla doğanın daimi diyalogunu kuran bir enerji üretimi olamayacaktır elbet. Yeşil kapitalizm imkansızdır evet, ama bilsek de ötesini, sınırlara varıp zorlamadan geçemeyiz ki...

Kıb-Tek gitti gidiyor, özelleştirilmesinin şekli şemali çiziliyor. Elektrik zammına karşı çıkarken özelleştirmenin, özelleştirmeye itiraz ederken, yenilenebilir enerji üretiminin ısrarla altını çizmek gerekiyor. Mümkün olduğunun, istenirse yapılabileceğinin bilimsel kanıtlarını herkesin gözüne sokmak da ilgili sendikalara, meslek ve bilim örgütlerine düşüyor.

Halkın günlük hayatından kopuk soyut düzeydeki AB uyum çalışmalarının, yenilenebilir enerji konusunda bir faydası olabilir topluma. Çünkü 2011 yılından beri "Yenilenebilir Enerji Yasası" var mevzuatımızda. Bu yasa, enerjiyi kamusal bir hizmet ve hak olarak görmeyip sermayeye kol kanat germe gibi "detay"lar bir yana bırakılırsa, Kıb-Tek'i, ilgili meslek örgütlerini ve üniversiteleri de dahil ederek bir yapı oluşturmakta. Ve yenilenebilir enerjiyi teşvik eden kuralları koymakta.

Teknecik ve Kalecik'ten çıkan kara dumanları gördüğümüzde, AKSA felaketi yaşandığında, elektriğe okkalı bir zam geldiğinde hepimiz aynı itirazı yükseltiyoruz: Biz bunu istemiyoruz, bunu hak etmiyoruz! Kimseye bağımlı ve bağımlı olmadan kendi elektiriğimizi, doğayı da koruyarak üretebilmek istiyoruz. Peki bunu hak etmek için yeterince mücadele ediyor muyuz?

Kendimi Gerçekleştiriyorum Çünkü Üretiyorum

Fatih Bayraktar

psyfatih@gmail.com

Psikoloji çoğunlukla olumsuzluklarla (örneğin psikolojik rahatsızlıklarla) ilgilenir diye bilinir. Oysa olumsuz olduğu kadar olumlu özellikler de Psikoloji'nin çalışma alanına girer. Bugün Pozitif Psikoloji diye bilinen ve kökleri hümanistik akıma kadar dayanan alan bu durumun en somut göstergelerinden biridir. Bu alanın öncülerinden Abraham Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı'nı ise Psikoloji'yle ilgilenen hemen herkes bilir. Maslow'a göre tüm insanların en üst amacı kendini gerçekleştirmektir. Bu ise bir dizi ihtiyacın karşılanmasına bağlıdır. İnsanların öncelikle uyku, yemek yeme gibi fizyolojik ihtiyaçlarını gidermeye, sonrasında kendilerini güvende hissetmeye, bir yere/bir ilişkiye/bir gruba ait olmaya ve saygı duyulmaya ihtiyaçları olduğunu savunur Maslow. Bu temel gereksinimlerden herhangi biri karşılanmadığı zaman ise kişi bir sonraki basamaktaki ihtiyaç aşamasına geçemez. Kendini gerçekleştirmek bu anlamda ne yazık ki çok küçük bir azınlığın ayrıcalığı olarak kalır çünkü Maslow'un yaşadığı yıllarda da bugün de milyarlarca insan yalnızca karınlarını doyuracak ve başlarını bir yere sokacak kadar gereksinimlerini karşılayabilmektedir. Ötesi onlar için ulaşılması çok güç sınırlardır.

Maslow bugün yaşasaydı Kıbrıs'ın kuzeyinde yaşayan bizler için neler yazar neler söylerdi bilinmez. Ama eminim ki kendimizi gerçekleştiremediğimizi düşünür, bunu dile getirirdi. Hele hele üretimden koparılmış sürecimizi öğrenseydi (örneğin Sanayi Holding belgeselini izleseydi) bu düşüncesine daha da sıkı sarılırdı. Kendini gerçekleştirmenin üretme/üretmemeye yanında bir bireyin yeteneklerini, erdemlerini, gerçeklerini hayatına ne kadar aktardığıyla da ilişkili olduğunu vurgulardı. Biz de her gün sorduğumuz "Neden çevremizde bu kadar mutsuz insan var?" sorusuna iyi bir cevap alırdık.

Evet, kendini gerçekleştirme bir insanın kendini en mutlu hissettiği anlardan biridir. Sevdiği işi yapan, çevresine katkıda bulunduğunu kavrayan her insan geçici de olsa bir kendini gerçekleştirme durumundadır. Bir maden işçisi çıkardığı kömürden dolayı binlerce evin ısındığını düşündüğünde, bir temizlik görevlisi işini yapmasaydı salgın

hastalıktan kaç kişinin ölebileceğini hayal ettiğinde, bir ev emekçisi yaptığı yemekten dolayı gururlandığında anlık biçimde kendini gerçekleştirmiş olur. Bu anlık kendini gerçekleştirme durumları yukarıda bahsettiğim milyarlarca yeryüzü lanetlisi(1) için de geçerlidir. Tüm olumsuzluklara rağmen bizi ayakta tutan da bu geçici güzel anlardır.

Genel olarak kendini gerçekleştirememeye ise mutsuzluk salgınının başlıca nedenlerinden biridir. Bu noktadan bakarak durumumuzu bir düşünelim; Kıbrıslı Elenlerden kalmış sanayi fabrikalarımız birer birer kapandığında, "Sen üretme ben sana para gönderirim" diyerek binlerce insanımız memurlaştırıldığında, sonrasında "Besleme" diye hakarete maruz kaldığında, Kıbrıslı Türk kimliğini dünyanın her yerine çelik kanatlar üzerinde taşıyan KTHY batırıldığında, halkın olan her şey ekonomik akıl kisvesi altında haraç mezat satıldığında geriye ne kalır? Üretmemeyen, üretse bile satamayan, bordroya mahkum, saygı duyulmayan, dolayısıyla kendine saygısı da zedelenmiş, kendini nereye ait hissedeceğini bilemeyen bir halk... Yani hepsinin toplamında kendini gerçekleştiremeyen mutsuz bir topluluk.

Yazı sonlanırken malumun ilanından öteye geçmek gerek. Kendimizi gerçekleştir-

memiz için hala ümit var mıdır? Her zaman. Öncelikle aynı gökyüzünü paylaştığımız Kıbrıslı Elenlerle birlikte "Biz kimiz?" sorusuna net cevaplar verebilmemiz gerek. O zaman kendimizi daha güvende hissedeceğiz emin olun. Başkalarından saygı beklemeden önce kendi potansiyelimize güvenmemiz gerek. Kıbrıslı Türklerin geçmişte ve bugün neler başardıklarını okumak, hatırlamak inan ki iyi gelecektir. Ve ne yapıyor olursak olalım topluma ve insanlara katkıda bulunuyor olduğumuzu hissedebilmemiz gerek. Dairedeki memur arkadaş işini iyi yapıp sıradan vatandaşın yaşamını kolaylaştırdığında, bilim emekçisi ürettiği bilgiyi paylaştığında, çiftçi/hayvancı sattığının karşılığını aldığında, öğretmen yetiştirdiği çocuklarıyla gururlandığında, milletvekili vekalet aldığı halkın yararı için çalıştığında, solcumuz bugün kendi partim/grubum için değil başkaları için ne yaptım diye sormaya başladığında, işte o zaman kendimizi gerçekleştirmek yönünde çok büyük bir adım atmış olacağız. Şimdi ilk adımı atalım: "Biz kimiz?"

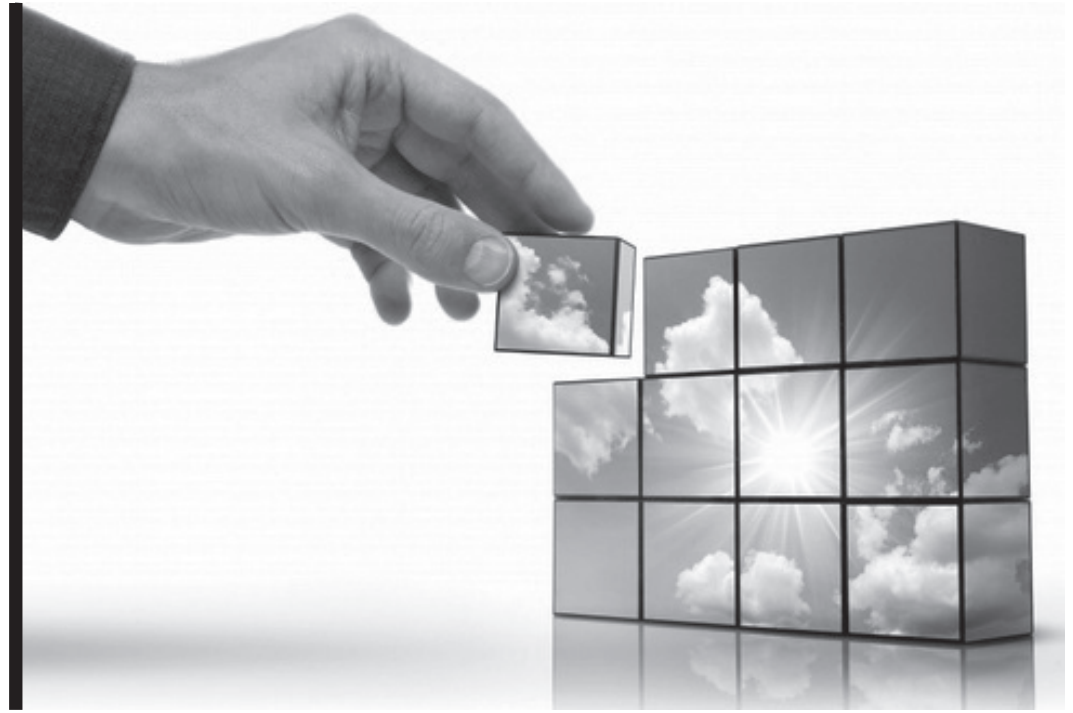
(1)Bu kavram "Yeryüzünün Lanetlileri" kitabının yazarı Frantz Fanon'dan esinlenerek kullanılmıştır

Üretim'e Neo-ldu?

Münür Rahvancıoğlu

munur.rahvancioglu@gmail.com

Annesine hediye vermek isteyen küçük bir çocuk...

Önünde bembeyaz bir kağıt, elinde renkli boyalar, yüzünde mutluluk, gözlerinde umut...

Ne yapıyor dersiniz?

Üretiyor...

Peki sadece bir resim midir ürettiği?

Belki ilk bakışta böyle görülebilir, oysa o resim gerçekte ürettiklerinin yanında neredeyse bir hiç...

Öncelikle sevgi üretiyor, içinde varolanı yansıtmıyor sadece, emekle yoğurarak büyütüyor da sevgisini... Sonra umut üretiyor, çünkü resmini verdiğinde gelecek güzel günlere dair bir umut ekecek annesinin yüreğine... Güven üretiyor, yaptığı ve yapabileceği şeyleri görecektir üretimi bitince ve kendine olan güveni artacak... Ayrıca kendi el becerisini üretiyor, çünkü insanın maddi veya manevi tüm becerileri gibi el becerisi de kullandıkça güçleniyor, gelişiyor...

Son olarak mutluluk üretiyor, öyle ki bu hayali çocuğu ve onun hayali resmini kurgulayan bizler dahi hafifçe tebessüm ediyoruz...

Hayali çocuğumuz resmini başkasına çizdirse, parasıyla çerçeveletse ve bir kargo şirketi aracılığıyla annesine gönderse olur muydu tüm bunlar?

***

İnsan yaptıkları aracılığı ile kendini ve çevresini şekillendiren bir canlıdır. İşte bu yüzden de emek ve üretim insanın ayrılmaz bir parçasıdır. Her tarihsel dönemde, her yaşta üretir insan...

Ne ürettiği, nasıl ürettiği ve niçin ürettiği belirler insanın, insanların (toplumun) yapısını...

Çünkü ürettikleri, yaptıkları aracılığı ile kendini de yeniden ve yeniden üretir insan...

İşte bu yüzden mesele üretmek ya da üretmemek meselesi olmamıştır hiçbir zaman...

Nasıl ürettiğimiz, ne ürettiğimiz, ne için ürettiğimizdir mesele hemen her zaman...

Yani üretim, asla sadece üretimden ibare

ret değildir, olmamıştır hiçbir zaman...

***

İçinden geçtiğimiz tarihsel dönemden (politik dil ile ifade edersek "emperyalizmin neo-liberal IV. Bunalım Dönemi"nden) hayatın her alanı gibi üretim biçimimiz, üretim ilişkilerimiz de etkileniyor...

Siyasi alanda; sosyal boyutu küçülürken baskı ve şiddet yönü büyüyen bir devlet...

Manevi alanda; artan yabancılaşma ve spiritüel (dinsel) bir kaçış...

Sosyal alanda; eğitim, sağlık, ulaşım, barınma gibi temel hakların gerilemesi ile cemaat ilişkilerinin yükselişi...

Ekolojik alanda; tam bir talan, geri dönüşü olmayan bir yıkım...

Felsefi alanda; Nihilizm, post-modernizm...

Politik alanda; sınıf mücadelesinin küçümsenmesi ve kimlik siyasetlerinin yükselişi...

Ve üretim alanında ise taşeronlaşma, sendikasılaşma, güvencesiz ve esnek çalışma demektir neo-liberalizm...

Resmini tasarlayan, kağıdını seçen, boyasını tartan, mutlu hayaller kurarak çizip boyayan ve sabırsızlıkla annesine vereceği anı bekleyen çocuk gitmiş, tüm bunları başkalarına yaptıran bir beyin gelmiştir üretime neo-liberalizmle birlikte...

***

Üretim zorunlu ama uzak durulması gereken pis bir iştir artık...

Bu pis işi, düşük ücretle, sağlıksız koşullarda, iş güvencesi olmadan ve uzun saatler boyunca çalıştırılan kişiler yapmaktadır.

Üstelik bu kişiler çoğu zaman ne ürettiğini dahi bilemezler... Ürünün bir parçası bir taşeronda, başka bir parçası başka bir taşeronda üretilir ve en sonunda başka bir yerde birleştirilir çünkü...

Bir "büyük" patron şöyle tanımlıyor bu durumu; "Eskiden koskoca ve hantal bir titanıktık. Şimdi ise yüzlerce hız teknesiyiz..."

Böyle bir üretim sürecinin kapitalist sermaye birikimine onlarca avantajlar sunduğu bir gerçek...

Küçük iş yerlerinde birbirinden habersiz çalıştırılan işçiler sendikasılaşmaya kolayca mahkum edilebilirler. Üretim süreci parçalara bölündüğünden, herhangi bir parçada oluşan sorun bütüne yansımada telafi edilebilir, her parçanın maliyeti birbiri ile rekabet eden farklı parçalar nedeniyle sürekli düşme eğilimindedir, taşeronlar arası rekabet nedeniyle oluşan tüm maliyet indirimleri emekçilere yansırken emekçilerin yaşam koşullarındaki kötüleşmeden patron sorumlu tutulmaz çünkü emekçiler çoğu zaman hangi ana patrona çalıştıklarını dahi bilmezler...

Tüm bunların sonucunda sermaye büyür, karlar artar, sorumluluklar düşer, doğa tahrip olur ve insanlık her geçen gün daha fazla insanlıktan çıkar...

***

Swatch'a sorarsanız, o bir saat üreticisi değildir... "Zaman felsefesi" üretmektedir...

Üretim, emperyalizmin metropollerinden bağımlı ülkelere doğru iteklenirken parçalanmakta, bağlamından koparılmakta ve olumsuzlanmaktadır.

Ekonomi, borsa, spekülasyon, döviz ve bu gibi unsurlara dayalı bir sanal yapı gibi işlemektedir...

Ama maddi varlıklar, bedenlerine bağımlı yaratıklar olarak biz insanlar; maddi üretim olmadan yaşamımızı sürdürmeyeceğimize; kapitalizm bu "lanetli" şeyden bir türlü kurtulamamaktadır.

Bütün o sanal para, borsa, spekülasyon, döviz vs. sistemi; soğuk bir atelyede, sendikası, düşük ücretle, sigortasız, geleceğini bilmeden çalışan "pis" bir işçinin sırtında yükselmektedir...

Ve bu böyle olmaya da devam edecektir, ta ki o işçi kendi gibi olanlarla el birliği edip bu sefil sistemi sırtından atana kadar...

O gün geldiğinde, her ürettiğimiz anemize yaptığımız resim kadar umut, mutluluk, güven, sevgi ve yepyeni bir insan kişiliği üretecek...

Çünkü üretim yalnızca üretim değildir...

Kadınlar ve Üretim

Zekiye Şentürkler

zekiyesenturkler@hotmail.com

Ataerkil sistemin bir ürünü olarak kadının hayatın her alanında ortaya koyduğu üretim yer yer görmezden gelinmekte, değersizleştirilmekte hatta yer yer engellenmektedir. Ancak kadın gerek ev içinde gerekse de ev dışında yoğun bir üretim faaliyeti içerisinde.

Günümüzde kadının dahil olduğu üretim faaliyetlerinden biri ev eksenli üretimdir. Değişik amaçlarla da olsa kadınlar ev içi üretimi uzun yıllardır yapmaktadır. Doğrudan imalat sektöründe üretime yönelik olarak kadınların evlerden para karşılığı, parça başı yaptıkları bu üretim biçimi yaygındır. Üretim maliyetlerinin düşürülmesi çabası ve üretimin özellikle emek yoğun bölümünün taşeronlar aracılığıyla gayri yasal ve kayıt dışı alanlara doğru kaydırılması ev eksenli üretimi ve dolayısıyla kadınları imalat sanayiinde üretimin önemli bir parçası haline getiren gelişmelerdir. Her ne kadar güvencesiz de olsa kamu veya özel sektörde yer al(a)mayan kadınların hayatlarını idame ettirme ve aile ekonomisine katkıda bulunma yöntemlerinden biridir ev eksenli üretim.

Ayrıca kadınların tarımsal üretimde de rolleri erkeklere kıyasla daha aktiftir. Özellikle kırsal kesimlerde yaşayan kadınların tarım sektörüne ciddi bir fiziksel emek katkısı bulunmaktadır. Bugün, Kıbrıs'ta hayvan bakımı, tarla sürmek, çeşitli zerzevat ekmek ve toplamak, zeytin toplamak ve çakistes haline getirmek gibi görevlerde kadınların payı büyüktür. Türkiye'nin ise Ka-

radeniz Bölgesi'ne baktığımızda, bölge kadınlarının çalışkanlıkları, üretime bulundukları önemli katkı açıkça görülmekte ve her yerde konu olmaktadır. Çay toplama, tütün toplama, halı dokuma, fındık toplama gibi işler kadınlar tarafından üstlenilmekte ve kadınlar günün büyük bir kısmını tarlada, yaylalarda geçirmektedir.

Kocaları veya babaları tarafından namus veya aile içi rolleri gerekçe gösterilerek kadınların ekonomik özgürlüklerine ulaşmaları engellenmek istenmektedir. Kadınların üretime katılması kendi aralarında dayanışmaları, birlik olmaları, evde kocalarına karşı söz sahibi olabilmeleri açısından çok önemlidir. Ekonomik özgürlüğünü elde etmiş bir kadın, kocasının kölesi olmaktan bir nebze kurtulabilmekte, sosyal yaşama dahil olabilmekte ve kendi ayakları üzerinde durabilmektedir. Kendi gibi ezilen diğer kadınları cesaretlendirmekte ve birlik içerisinde hareket etmeye teşvik etmektedir.

Diğer yandan kadınlar her alanda olduğu gibi üretim alanında da neoliberal uygulamalar sonucunda ezilmekte ve türlü baskılara maruz kalmaktadır. Düşük ücretlere ve daha kötü çalışma koşullarına mahkum edilip, ağır çalışma saatleri olan, güvencesiz ve örgütsüz işlere itilmektedirler. Erkekler "ev geçindirmekle yükümlü" olarak görüldüğünden her zaman daha kadınlardan daha yüksek ücretler almaktadır. Kadın biyolojisi de neoliberalizmin hedef tahtası üzerindedir. Örneğin, bir

kadın hamile olduğunda bu kolayca işten atılmasına veya işe alınmamasına sebep olabilir. Bazı işyerlerinde regl döneminde olan kadınların bileklerine kırmızı kurdele takılarak tualete giriş/çıkış sıklıklarının kontrol edildiği bilinen diğer örnekler arasındadır.

Üretimin her aşamasına aktif biçimde katılan kadınlar, pekçok olanağın yeterince yararlanmadığı gibi, yoksulluk ve az gelişmişliğin dezavantajlarından dünyada en fazla etkilenenler arasında yer almaktadır. İşsizliğin yaygın, eğitim ve sağlık hizmetlerinin sınırlı ve dengesiz dağıldığı ülkelerde, özellikle yoksul kadınların durumu, statüsü ve sorunları oldukça dikkat çekmektedir. Bu da bizlere meseleye sınıfsal bir zeminde yaklaşmanın zaruri olduğunu göstermektedir.

Kadınların evleri terk edip, üretime daha fazla katılmaları için kadın örgütlenmeleri epey önemlidir. Türkiye'de kurulan kadın kooperatifleri özellikle ev eksenli üretim alanında kadın dayanışmasının en güzel örneklerindendir.

Kadınların sendikalarda daha aktif olması için verilecek mücadelelerde de kadınların üretim alanında özgürleşmesinin önünü açacaktır. Bütün bu sorunları hayatın her alanında dillendirmek ve bu mücadeleyi sokağa taşımak, feministler olarak bizlerin en birincil sorumlulukları arasındadır.

*sosyalistfeministkolektif.org

1980'li Yıllarda Kıbrıs'ta Kültürel Pratikler ve Üretimler Üzerine Tarihsel Bir Değerlendirme

Gözde Gayde

ggayde@yahoo.com

Kıbrıs'ta kültürel yaşamdan, kültürel üretimden bahsederken öncelikle Türkiye'nin 50'li-lerle birlikte Kıbrıs sorununa dâhil olmasına ve kültürel alana müdahalesiyle ilgili yaklaşımına değinmek gerekiyor. 1950'li yıllarda İngilizler tarafından Kıbrıs sorununda taraf konuma getirilen Türkiye, emperyal bölüşüm politikalarında öncelikli olarak İngilizlerin tarafında sürece dâhil olmuştu. Bu bölüşüm sürecinde hak iddia etmenin yolu da Kıbrıslı Türklerle kimlik ve kültürel bütünleşmeyi kuvvetlendirecek söylemleri kuşkusuz gündelik hayata sokmaktı. Kentlerden köylere Türkçe konuşma kampanyaları/cezaları, Türkiye'de okumaya teşvik etme çalışmaları, okullarda öğretilen zeybek dansları, sokak isimlerinin Türkçeleştirilmeye başlanması, basının Türk milliyetçiliğini aşılayan söylemleri Kıbrıslı Türk yukarı sınıfının işbirliği ve baskılarıyla yapılmaktaydı.

Kıbrıslı Türk yukarı sınıfının Türkleştirme politikaları tam da savaş dönemi içinde geliştiğinden ve Kıbrıslı Türklerin Kıbrıslı Elenlerle dayanışmacı bir zeminde olmadığından kaynaklı oldukça baskıcı bir yaklaşımla yürütülmekteydi. Türkçe konuşmayanlara verilen cezalar, Kıbrıslı Türk devrimcilerin öldürülmesi baskının boyutuna dair ipucu vermektedir. Özellikle Türk Mukavemet Teşkilatı'nın eliyle yürütülen bu politikalar, 74 yılına kadar açık şiddet ve baskı yoluyla gerçekleşmişti.

70'li yılların ortalarından sonra -adanın ikiye bölünmesiyle birlikte- Kıbrıslı Türk egemenlerin baskıcı tutumları devam ederken, buna karşı Kıbrıslı Türk halkı ve muhalefeti tarafından tepkilerin de açığa çıktığı bir zemin oluşmuştu. Gerek Kıbrıslı Türklerin yerlerinden edilmeleri gerekse Türkiye'de okuyan Kıbrıslı Türk gençliğinin sosyalist/ilerici örgütlenmelerin içinde yer almaları egemenlerin baskıcı tutumlarına karşı muhalefetin örgütlenmesinde itici bir güç oldu. Adanın kuzeyinde oluşan memnuniyetsizlik atmosferi ve Türkiye'de okuyan Kıbrıslı Türk öğrencilerin adaya dönmesiyle birlikte yükselen muhalefet, kültürel alandaki üretimlere ve halkın bu üretimleri sahiplenmesine yol açtı. Egemen sınıfın kültürel alandaki baskı ve dayatmalarına karşı sanatçılar ve ilerici örgütler mücadele etmekten kaçınmadı.

Bu dönemde egemen sınıf, Türkleştirme politikaları çerçevesinde Türkiye'nin televizyon kanallarını, gazetelerini adaya getirtmiş,

Kıbrıslı Türk sunucuların Türkiye şivesinde konuşmaları için TRT'de ders almalarını sağlamış, Türkiye'den sanatçıları çeşitli milli etkinlikler için davet etmişti. Buna karşın Kıbrıslı Türk devrimciler ve sanatçılar barış ve kardeşliği temel alan söylemleri ile köy köy gezerek tiyatrolar oynamış, halkbilim çalışmalarında bulunmuştu. Egemenlerin baskı ve yürüttüğü milliyetçi kültür politikalarına karşın kuşkusuz ilerici örgütlerin ve sanat merkezlerinin yaptığı çalışmalar halk tarafından sahiplenilmişti. Örneğin ilerici örgütlerden Halk- Der'in içinde yer almış olan devrimcilerin Halk Sanatları Derneği'nde (HASDER) yapmış oldukları halk kültürü çalışmaları ve Kıbrıslı Türk folklorunu araştırma çabaları epey yankı uyandırmış, folklor gösterimleri halk tarafından takdir edilmişti. Dernek etrafında bir sürü genç, folklor çalışmalarına katılır olmuştu. Öte yandan 80'li yıllarda Lefkoşa Belediyesi Tiyatrosu'nun zor koşullarda sahnellediği oyunlar kapalı gişe oynanıp ayakta alkışlanıyordu. Yine Halk-Derci devrimcilerin Güzel-yurt Sanat Derneği'nde (GÜSAD) yürüttükleri tiyatro ve folklor çalışmaları, ders çalıştırma etkinlikleri ailelerin çocuklarını rahatlıkla götürebildikleri mekanlara dönüşmüştü. Derneklerin ve Lefkoşa Belediye Tiyatrosu'nun çalışmaları, araştırmaları ve etkinlikleri Kıbrıslı Türklerin kültürünün ve kimliğinin ortaya çıkarılmasında ve sanatın barışa, halkların kardeşliğine hizmet etmesinde önemli bir çaba idi.

Rahvancıoğlu'nun da vurguladığı gibi özellikle Halk-Der'in kültürel-sanatsal alana yığınak yapmasının nedeni bir yandan "Bağımsız Kıbrıs Bütün Halklar Kardeşidir" sloganını yükseltmek diğer yandan da halkların kendilerine özgün kültürünü ortaya koyarak ortak yaşamın ge-

liştirilmesine katkı sağlamak ve egemen milliyetçi ideolojinin karşısında güçlü durmak için idi(1). Şüphesiz, Halk Der'in bu çabası, halkın kendini ifade ettiği, kendinden bir şeyler bulduğu bir alana dönüşmüştü. Sahiplenilmesi de bu yüzden.

Bir mücadele alanı olarak kültürel pratiklerde yaşanan bu direniş egemenlerin de geri adım atmasını sağlamıştı. Örneğin artık Kıbrıs'ta Kıbrıslı Türklerin folklorunun okullarda öğretilmesi ve uluslararası alanda temsil edilmesi iktidarın geri adım atışının göstergesidir. Ancak 80'li yıllarda Kıbrıslı Türklerin üretimden koparılmalrı, Kıbrıslı Türk egemen sınıfının Türkiye'den aldığı destekle ekonomik gücü ellerinde bulundurmaları, 80 darbesinin sol örgütlerde yarattığı baskı ve ilerici güçlerin önderlik problemleri kültürel mücadelenin siyasal talebe dönüşmemesine ve bir karşı hegemonya yaratamamasına neden oldu. Yani 80'li yıllarda kültürel alanda verilen mücadeleler ve ortaya çıkan ürünler, Kıbrıslı Türk halkının kendini ifade etmesinin aracı haline gelmesine rağmen siyasal talebe dönüşebilecek bir siyasal güç yaratamadı. Ne var ki bugün hem Türkiye'nin Kıbrıslı Türkler üzerinde yaratmaya çalıştığı bağımlılık ilişkisi, hem de Kıbrıslı Türk egemen sınıfının bağımlılık ilişkisine koşulsuzca kabullendiği bir kültürel ilişki biçimine karşı kültürel yaşama ve üretimlere önem veren bir pratiğin ortaya konması "Bağımsız Kıbrıs Bütün Halklar Kardeşidir" şiarının yükseltilmesinde önemli bir politik mücadele çizgisidir.

(1) Münür Rahvancıoğlu, *Kıbrıslı Türk Devrimci Hareketi*, Kalkedon Yayınları, 2009, Sayfa 222-235.

Tüketim İçin Üretmek Veya Tüketererek Tükenmek

Hasan Yıkıcı

hasanykc@gmail.com

1.

İnsan üreterek ve ihtiyaçlarını karşılayarak varlığını sürdürür. İnsanın toplumsal olarak varoluşu da kendi benliğini inşa etmesi de en temelde ihtiyaçların karşılanmasına ve üretime (toplumsal ve bireysel) bağlıdır. Fakat 18.yy'dan itibaren, ama esasen de 19.yy'ın ortaları ve neoliberalizm ile birlikte gelişen tüketim kültürü/toplumu yapısıyla birlikte sistemin üretim algısı da, ihtiyaçlar algısı da dönüştü.

Kapitalist ilişkilerin derinleşmesi ve gelişmesiyle birlikte sistemin devamlılığının en önemli noktalarından olan tüketim olgusu, tüm toplumsal yaşam ve ilişkileri dönüştürdü. Üretim artık sadece varolmak için değil, tüketmek için; tüketmek de ihtiyaçları karşılamak için değil, sürekli yaratılan ve çeşitlendirilen tüketim arzusunu "doymak" için yapılmakta. Kaldı ki, kişilerin sürekli tüketileştirildikleri sistemde doyum da imkansızdır. Daha da ötesinde sistemin insanı ve topluma yüklediği misyon ve anlam, "tüketici" iken, bir yandan da yapay arzular ve ihtiyaçlar yaratılarak bu durum sürdürülmekte.

2.

Kapitalizm bireyi ve toplumu tüketici olarak tasarlar. Üretim bile tüketebilmek içindir. Üretimden elde edilen ürünler kullanım değerine bağlı olarak değil değişim değerine bağlı olarak tüketilen nesnelerdir sadece.

İnsanın sürekli tüketebilmesi ve sistemin devamını sağlaması için sürekli tüketici olarak varolabilmesi için ihtiyaçlar da baştan tanımlanır ve yaratılır. Bundan dolayı sistem sürekli olarak karşılanabileceğini veya doyurulabileceğini sandığımız ihtiyaçlar yaratır. Kaldı ki buna ihtiyaç da demek yanlış bir tanımdır. Çünkü ihtiyaçlar giderilebilir. Fakat burada söz konusu olan giderilmesi, karşılanması mümkün olmayan arzularla varolan sürekli bir doyumsuzluk, tatminsizlik ve bunun sürüp gitmesidir.

3.

Öyle ki bu artık temel zorunluluklardan kaynaklanmanın veya standart ihtiyaçların da çok ötesindedir. Kapitalizm tam bu noktada bir 'özgürlük' alanı da yaratır. Fakat bu özgürlük bir tüketim özgürlüğüdür. Bireyin tüketmekte özgür olduğu algısını yaratan sistemde birey de tükettikçe özgürleştiğini ve mutlu olduğunu sanır. Fakat bu özgürlük tüketilecek nesneler arasında tüketmeye odaklı bir özgürlüktür. Esasında özgürlük de-

ğil, piyasa yasa ve işleyişinin tutsağı ve dışarıdan gelen, sistem tarafından yaratılan arzuların esiri olmaktan başka bir şey değildir.

4.

Tüketim kültürü aslında, ihtiyaçların karşılanması için üretim değil piyasanın işlemesi, malların elden çıkmasını sağlamaktadır. İhtiyaçlar, insanlar ve toplum tarafından değil uzmanlık alanlarındaki kişiler, piyasa güçleri ve medya gibi merkezlerden belirlenir. Yani söz konusu olan toplumsal ilişkilerden çıkan ihtiyaçlar ve talepler; bireyin yaşam koşullarını yeniden üreten ve var eden kendi ihtiyaçlarından değil; dışarıdan piyasa ilişkilerinden doğan ve sistemin kendi varoluş koşulları için duyduğu ihtiyaçlardır. Bireyin veya toplumun kendi öz yeteneklerini geliştirmeye veya var etmeye yönelik bir çaba değil piyasanın değişim değerleri üzerinden kar pazarının gelişmesine ve büyümesine yönelik bir çabadır. En basitinden her yıl yenilenen telefon modellerini buna örnek verebiliriz.

5.

Tüketim kültürü aynı zamanda cinsiyetçi rol modellerini de yeniden üretmektedir. Kitle iletişim araçlarında, reklamlarda ve ürün pazarlama tekniklerinde kadın her zaman önde gelen tüketici odaktır. Özellikle reklamlarda bakımlı, mutlu, heyecanlı ve ışıldayan kadının, tükettikçe özgürleştiği ve hayallerine ulaşabildiği algısı yaratılmaktadır.

6.

Üretilen malların elden çıkarılabilmesi için insanların daha fazla istemesini sağlamak gerekmektedir. Bu, tüketim kültürünün en temel özelliklerinden biridir. Bunun için

en başta kitle iletişim araçları ile arzu ve yeni ihtiyaçlar yaratılır. Fakat mesele bu kadar basit değildir. En başta yeni arzular ve "ihtiyaçlar" yaratımı gündelik hayata ve mekana müdahale ile şekillenir. Özellikle neoliberalizmle birlikte gündelik yaşam, piyasanın ihtiyaçlarına göre yeniden örgütlenir. Örnek olarak, daha fazla tüketimi sağlayabilmek için tüketim merkezlerinin şehirlerde sıkıştırılmış ve toplu bir şekilde konumlandırılmasını verebiliriz. Henüz ülkemizde yaygın olmasa da özellikle AVM'ler tam da bu noktaya denk gelen yerinde bir başka örnektir.

Neoliberalizmle birlikte bir yandan tüketim alışkanlık haline getirilirken diğer yandan da yaratılan 'ihtiyaçlar' çeşitlendirilmekte ve güncelleştirilmektedir. Bu anlamda eski yaşam pratikleri hızlıca erozyona uğrattılırken sürekli yenilenen tüketim odaklı anlayış ile ihtiyaçlar ve dolayısıyla tüketim eylemi de çoğalmaktadır.

7.

Üretimin tüketim için yapıldığı, tüketilemediğinde de fazla üretimden çöpe atıldığı bir dünyada yaşıyoruz. Tüketim odaklı yaşantılar, tüketim odaklı bir sistem öncelikle tükettikçe varolduğunu sanan kişiyi tüketir. Onunla birlikte de aşk, sevgi, arzu, özgürlük ve bağımsızlık gibi değerleri...

Üretimin toplumsal gelişim ve toplumsal iyi için yapıldığı, ihtiyaçların halkın ve bireylerin kendi özgün ilişkileri içinde belirleneceği bir dünya ve yaşam mümkündür. Bunun için en başta tükettikçe kendimizi yeniden üretiyor muyuz yoksa tükettikçe kendimizi de mi tüketiyoruz sorusunu sormalıyız.

Tükenmeden Üretim

BesimBaysal

besimbaysal@gmail.com

İnsan kendi gündelik ihtiyaçlarını karşılamak için belirli temel şeyleri yapmak zorundadır. Bu ihtiyaçlar insanın hayatta kalmasını sağlayacak olan temel ihtiyaçlardır. Yemek yemek, su içmek ve insanlığın yarattığı tüm sistemlerde olduğu gibi çalışmak bu ihtiyaçların zeminini oluşturur. Toplamlar için de hayatta kalmayı sağlayan ihtiyaçlar vardır. Üretim, bir toplum için olmazsa olmaz diyebileceğimiz bir gerekliliktir. Bir toplumu hayatta tutan, bir halkın varlığını geleceğe taşıyan temel olay üretimdir. Ayrıca üretim, bir halkın daha ileri hamleler yapabilmesi ve direnebilmesi için oluşturması gereken en önemli süreçtir. Bu süreç kültürü ve kader birliğini yaratır. Diğer halklarla farkı ortaya koyarken diğer halklarla benzerlikleri ve dayanışmayı da ortaya çıkarır.

1974 Öncesi Durum...

Kıbrıslı Türkler, 1974 öncesinde özellikle İngiliz Sömürge İdaresi ve Kıbrıs Cumhuriyeti dönemlerinde, bir kaçtoprak ağası ve mal dardışında ülkemizin yoksul kesimlerini oluşturmaktaydı. Üretim süreçlerine; tarımda, madencilikte ve sanayide işçi olarak katılmaktaydılar. 1963 olayları sonrası Denктаş'da sembolize olan BEY yönetimi (Bayraktarlık, Elçilikve Geçici Türk Yönetimi) "Türk Çarşısı" oluşturma projesine hız verdi. Yerli bir burjuvazi yaratma peşinde çalışmalar yürütüldü. Bu proje ile yarı aç durumdaki Kıbrıslı Türklerin baskı ve tehditlerle Kıbrıslı Elen tüccarlardan alışveriş yapmaları engellendi. Daha doğrusu Kıbrıslı Elen tüccarlardan mal alan Türk tüccarlardan çok daha pahalıya alışveriş etmek zorunda bırakıldılar. 1974'e kadar bu proje tüm şiddet ve baskıları ile devam ettirildi. 1968-1974 arası süreçte geçişlerin kolaylaştırılmış ve görece özgür ortam yaratılmıştı. Bu dönemde özellikle köylerdeki tarımsal üretimin ve bu üretimin sonucunda organize edilen festivallerin varlığından söz etmek gerekir.

1974 Sonrası Durum...

1974 sonrasında Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kamu işletmeleri ve Kıbrıslı Elenlerin özelleştirmeleri ile fabrikalarının yarısından fazlası Türkiye'nin

kontrolündeki kuzeyde kalmıştı. Bu fabrikaları faaliyete geçirecek kadar sermaye birikimi gerçekleştirilmiş herhangi bir Kıbrıslı Türk patron bulunmuyordu. Bu sebeple kurulan Kıbrıs Türk Sanayi İşletmeleri Holding Ltd. yani kısaca Sanayi Holding devlet şirketi olarak bu fabrikaların birçoğunu faaliyete geçirdi. Bu döneme, hem Sanayi Holding hem de irili ufaklı yerli sermayenin kurduğu veya ganimet bulup çalıştırdığı işletmelerle kapitalist anlamda üretimin tavan yaptığı bir dönem diye biliriz. Yurt içindeki ihtiyaçları karşılamakla kalmayıp Türkiye de dahil bir çok bölge ülkesine hatta gelişmiş Avrupa ülkelerine bile ihracat yapan işletmeler tam randımanlı çalıştırılmış ve ekonomik anlamda ayakları üzerinde durabilecek bir yapının oluşabileceğini göstermiştir.

Şimdiki Durum...

1986'dan başlayarak, kapitalist sistemde kamusal üretimi tasfiye eden anlayışın Türkiye'deki temsilcisi Turgut Özal'ın mali protokolleri ve projeleri ile Kıbrıslı Türkler üretimden bilinçli bir şekilde kopartılmaya başlanmıştır.

Piyasalaştırma ve Özelleştirme ile başlayan ve günümüzde elektrik ve su getirme projeleri ile karşımıza çıkan bir süreçtir.

Bu iki bacaklı diyebileceğimiz süreç Türkiye'nin gelmiş geçmiş tüm hükümetleri tarafından uygulanmış bir devlet politikasıdır. Öncelikle kamusal üretimin bitirilmesi ile başlatılmış daha sonra topyekün bir üretimden kopartılma, memurlaştırma ve TC'ye bağımlı bir ekonomik yapı yaratmaya kadar götürülmüş bir süreçtir. İnsanlar fabrikalar ve diğer işletmelerdeki işlerinden atılmış, göçetmeye zorlanmış, memur yazdırılmış, makineler sökülüp yok edilmiş ve toplumsal hayat tamamen değiştirilmiştir.

Yapılması Gerekenler...

Yavaş yavaş bilinçli politikalarla üretimden kopartılmamıza rağmen Kıbrıs'ın kuzeyinde hala üretim devam etmektedir ama belirleyici faktör olmaktan çıkarılmıştır. Öncelikle bunun desteklenmesi gerekmektedir. Köylerde siyasi bilinçten

yoksun bir şekilde organize edilmeye çalışılan festivaller halkın üretime duyduğu isteği ortaya çıkaran bir hal almıştır. Bu durum psikolojik ve sosyolojik bir araştırmayı gerektirecek kadar bariz bir durumdur. Özellikle geçmişteki isimlerle anılan tarımsal ürünler ve çeşitli üretimler dikkat çekmektedir: Gafgarıt Festivali, Enginar Festivali, Hurma Festivali, Çilek Festivali, İpek Kozası Festivali ve daha nice sayılabilir. Kooperatif bankaları, köy kooperatifleri, tarımsal ürün birlikleri ve küçük küçük işletmelerin büyük bir kısmı direnmeye devam etmektedir. Bu yapılanmalar üzerinden devam eden üretimin süpervansiyeye edilebileceği açıktır. Daha sonra üretilen ve üretilebilecek ürünlerin planlaması yapılmalıdır. Özellikle, küçük sanayi işletmeleri devletin ve halkın mali olabilecek şekilde planlanarak hayata geçirilmelidir ve büyük oranda istihdam sağlayabilecek potansiyel ortaya çıkarılmalıdır.

Basit ama bir o kadar da karmaşık siyasi ilişkilerin yaratıldığı ülkemizde, yerli işbirlikçi dediğimiz parti ve örgütlerin bu inisiyatifi almayacakları bir gerçektir. Bu iradeyi gösterecek siyasi yapılanmaların ortaya çıkması için Türkiye'nin yerli işbirlikçisi örgütlere karşı da, Türkiye'nin ülkemizde oluşturduğu bağımlı; kumarhane, kerhane ve kara para ekonomisine karşı da mücadele başlatacak çıkışların örülmesi gerekmektedir. Tarihsel olarak bu çıkış sınırlı yerli üretimin büyük bir kısmını elinde tutan bir kaç yerli burjuvazi ve onların kuyrukçusu patronların desteklemeyeceği sınıfsal bir çıkış olmak zorunda kalacaktır. Onlar TC'nin buradaki idaresine göbekten bağlanmışlar, çıkış olarak bağımsız bir ekonomik ve siyasal yapı yerine bağımlı ve kendilerini bile yok etmeye başlamış siyasal ve ekonomik yapıyı tercih etmişlerdir. Bu yüzden sınıfsal bir karşı koyuş ve direniş zorunluluk olmuştur. Üretimden kopartılmış tarihle ve kültürle bağımlılaştırılmış bir halk olarak direnişten başka bir çare kalmamıştır. Tükenmeden yeniden üretime geçmek şarttır, bunun yolu da direnişten ve mücadeleden geçmektedir.

Baraka'dan KISA KISA

Hazırlayan: Pınar Piro

Baraka, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde yine sokaklarda olacak. Bu gün, salonlarda kutlama yapılacak değil, sokağa çıkılarak hak aranacak bir gündür. Herkesi bu mücadeleye omuz vermeye davet ediyoruz.

Okuma-Tartışma grubumuz, Terry Eagleton'ın "Marx Neden Haklıydı" isimli kitabını okumaya başladı. Her Çarşamba 18:00'da marksizme yönlendirilen eleştirilerin cevaplarını Terry Eagleton'ın gözünden okumaya devam ediyoruz.

Sol Anahtarı albüm kayıtları için çalışmalarını sürdürüyor. Yeni bestelerin de yer alacağı albümden haberdar olmak için bizleri takip ediniz.

Baraka Tiyatro Ekibi, atölye çalışmalarının ardından Moliere tarafından yazılan "Cimri" oyununu "Cimri'nin Uşakları" ismiyle yeniden uyarlayarak çalışmalarına başladı. Çalışmalar her Salı saat 18:00'da.

Baraka Film Atölyesi uzun bir çalışma döneminin ardından, ülkemizin geçmişinde önemli yere sahip olan Sanayii Holding ile ilgili belgeselin hazırlıklarını tamamladı. 17 Şubat 2014'te ücretsiz olarak Lefkoşa AKM'de yapılacak galaya davetlisiniz.

Her Cuma kendimizi ve ülke gündemini değerlendirmeye devam ediyoruz. Bize katılmak isterseniz Cuma akşamı 19:00'da lokalimize bekleriz.

Arif Hoca Kitaplığı ile daha da zenginleşen kütüphanemiz 3000'e yakın kitabı ile kitapseverleri bekliyor.

VCD/DVD arşivimizdeki müzikal, belgesel, komedi, dram, kurmaca vb türlerdeki filmler sürekli artmaktadır. Tüm bu filmlere basit bir üyelik işleminden sonra rahatça ulaşabilirsiniz.

Her Cumartesi, 08:00-13:00 saatleri arasında Kızılbaş'taki lokalimizdeyiz. Havaaların soğuması ile sıcak bir içeceğin eşliğinde sohbet etmeye, gazete ve kitap okumaya, müzik dinlemeye bekleriz.

Baraka ile ilgili tüm bilgilere www.baraka.cc adresinden, videoları da www.youtube.com/user/barakakulturmerkezi adresinden ulaşabilirsiniz.

Ücretsiz Sinema

Her ayın ilk cumartesi akşamı düzenlenen Sun-İzle-Tartış etkinliğinde Ekim filmi olarak "Hükümet Kadın" izlendi. Bir yandan Anadolu halkının trajikomik hallerine diğer yandan da kadınların yaşadığı drama ve dayanışmaya tanık olundu. Kasım ayında ise Yılmaz Güney'in son filmi olan ve bir cezaevinde çocuk tutsakların yaşadıklarını konu alan "Duvar" filmi izlendi. Aralık filmi olarak ise yine Türkiye sinemasından "Yüreğine Sor" isimli film izlendi. Bir aşk hikayesini toplumsal baskılar, din ve sınıf çelişkisi gibi konularla destekleyen filmin ardından, Ocak gösterimi için Kıbrıslı Türk yönetmen Derviş Zaim'in filmi olan "Gölgeler ve Suretler" seçildi. 4 Ocak Cumartesi akşamı 19:00'da Kızılbaş'taki gösterimi ücretsiz olarak izleyebilirsiniz.

Mülteci Hakları Derneği'ne Bağış

Birleşik Kıbrıs Partisi (BKP) Gençlik, Baraka Kültür Merkezi, Devrimci Komünist Birlik ve Pir Sultan Abdal Kültür Derneği tarafından 14 Ağustos'ta düzenlenen "Diren Kıbrıs" etkinliğinde elde edilen gelir Mülteci Hakları Derneği'ne bağışlandı. BKP Gençlik, Baraka Kültür Merkezi ile dernek yetkilileri, söz konusu etkinlik bütçesinden artan miktar ile BELÇA'nın yaptığı katkıdan oluşan toplam 1,300 TL'yi Mülteci Hakları Derneği'ne teslim ettiler. Gerçekleştirilen eylemin bir parçası olarak yapılan bu bağışın, herkesin bir gün mülteci olabileceği ve şu an ülkemizde bulunan mültecilerin barınma, sağlık, okul gibi birçok yaşamsal sorunla uğraştıklarına dikkat çekildi.

19 Temmuz Davaları Devam Ediyor

19 Temmuz 2011 tarihinde, Tayyip Erdoğan'ın adımıza geliş sırasında darp edilen ve haklarında dava açılan eylemcilerin davaları hala sürüyor. Davalar, kimi zaman tanık olarak gelen polislerin yalan beyanda bulunması ile ilerlerken kimi zamansa savcılık tanıklarının hazır edemediği için erteleniyor. Bazen de tanık olarak çağrılan doktorlar, polislerin darp diye beyanda bulundukları durumları, darp kategorisine alamayacaklarını açıklıyorlar. Baraka Kültür Merkezi de davaların gidişatı ile ilgili çeşitli eylemler düzenlendi. Bu eylemlerde, herhangi bir yere asılan her şeyin reklam olup olmadığı sorgulanırken, mahkemede polislerin yalan beyanda bulunduğu, egemenlerin haklı çıkmak için olmayacak yollarda ilerlediği gibi konularda açıklamalar yapıldı. Bu davalar bağımsızlık mücadelemizin bir parçasıdır ve biz davaların geri çekilmesini değil erken zamanda sonuçlanmasını istiyoruz.

Direniş Muhabirliği Dersleri

Türkiye'de faaliyete geçen Alternatif Medya Derneği, geçtiğimiz ay, internet üzerinden ücretsiz olarak "Direniş Muhabirliği Dersleri" düzenledi. Tüm ülkelelerin interaktif katılımına açık olan bu kursa Baraka Kültür Merkezi de Kıbrıs'ta ev sahipliği yaptı. Dünyadaki direnişlerin artması ile kitle iletişim araçlarının önemi de her geçen gün artmakta. Ezenlerden ve sömürlerden yana olan ana akım medyaya karşı ezilenlerin kendi medyasını yaratmasının artık bir mecburiyet haline gelmesi ile ortaya çıkan kurslar, 15-22-29 Aralık tarihlerinde isteklilerin de katılımı ile gerçekleşti. Video haberciliğinin temellerini içeren kurs, zevkli bir şekilde tamamlandı. Kursun ileri düzey eğitim tarihleri için duyurularımızı takip etmenizi tavsiye ederiz.

Kayıt Olmak için
<http://www.alternatifmedya.org.tr>
info@alternatifmedya.org.tr

DİRENİŞ MUHABİRİ DERSLERİ
Video Haberciliğinin Temelleri

Temel Düzey

- 1-İnternet Video Yayın Teknolojileri Temel kavramlar
- 2-İnternet bağlantı teknolojileri (fiber, xDSL, 2G, 2.5G, 3G, 4G, tooway ka-sat Uydusu)
- 3-Görüntü Formatlarına giriş
- 4-Görüntü çevirme programları (işletimleri, örnekler)
- 5-Youtube, Vimeo, ustream nasıl kullanılır? Nasıl açılır, nasıl youtube'daki video bilgisayara indirilir.
- 6-Telefonla kayıt ve aktarma youtube'a yükleme, weitransfer.com kullanımı
- 7-Video altyazı programları
- 8-Web tabanlı temel Video Kurgu programları
- 9-Ses teknolojileri ve sistemlerine giriş
- 10-Canlı yayın teknolojilerine giriş ve akıllı telefonlardan iphone veya ipad'den canlı yayın
- 12-Video Haberciliğinin Temelleri
- 13-CapcutTV Muhabiri olmak

İleri Düzey

- 1-Adobe Premiere Temelleri

Bu Bağ Kesilecek

Baraka Kültür Merkezi aktivistleri, Kıbrıs Pir Sultan Abdal Kültür Derneği ve Biyologlar Derneği ile birlikte, ülkemize TC'den su getirilmesi çalışmaları çerçevesinde Türkiye'deki bazı yetkililerin yaptığı açıklamaları protesto etmek gerekçesiyle 22 Ekim'de TC Elçiliği önünde bir eylem gerçekleştirdi.

Cumhuriyet Meclisi ve Türkiye'nin Lefkoşa Büyükelçiliği arasına bir ip gererek sembolik göbek bağı oluşturuldu ve bazı eylemcilerin üzerine göbek bağını simgeleyen ip sarıldı. Katılımcı örgütlerin yaptıkları açıklamalarda yapılmaya çalışılanın, ülkemizi Türkiye'ye bağlamanın yanı sıra ekolojik bir darbe olduğu da vurgulandı. Baraka aktivistlerinin okuduğu şiirlerin ardından sembolik bağ kesildi.

6. Uluslararası Kıbrıs İşçi Filmleri Festivali

Bu yıl altıncısı düzenlenen Uluslararası Kıbrıs İşçi Filmleri Festivali, "Sınırları Aşalım" sloganı ile perdelerini açtı. 17 örgütün organizatörlüğünü yaptığı, 3 örgütün de desteklediği 9-19 Aralık tarihleri arasında gerçekleştirilen festivalde ülkemizde üretilen belgesellerin yanı sıra dünyadan da emek eksenli filmler ve belgeseller gösterildi. Gösterimler Gönyeli Belediyesi Konferans Salonu ve KTMMOB lokalinde gerçekleştirildi. Açılış filmi olan "ODTÜ Ayakta" belgeseli için konuk olarak ODTÜ'den aramıza katılan Hadi İskit ile film sonrasında sergiledikleri mücadele hakkında bir sohbet gerçekleştirildi. Kapanış filmi olan "Yağmuru Bile"nin izlenmesinin ardından Biyologlar Derneği'nden Hasan Sarpten ile su hakkı konusunda bir söyleşi gerçekleştirildi. Sinemanın bir emek işi olduğu, amacının insanlara ulaşmak olduğu ve bunun kırmızı halılardan geçerek değil halkın arasından geçerek de yapılabileceğini anlatmayı kendine hedef edinen Kıbrıs İşçi Filmleri Festivali, her yıl dünyanın her yerinden emekçilerin ve ezilenlerin hayatlarını gözler önüne sermeye devam edecek.

Kadına Yönelik Şiddete Hayır

Baraka Kültür Merkezi'nin çağrısıyla, 25 Kasım "Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Dayanışma ve Mücadele Günü"nde Dereboyu'nda bir protesto yürüyüşü düzenlendi. Yürüyüşte yapılan açıklamada, kadına yönelik şiddetin temelini ataerki ve erkek egemen kültüre dayandığı ve bu sistem değişmedikçe şiddetin de yok olamayacağı vurgulandı. Kamusal ve özel alanda kadına yönelik her türlü cinsel, ruhsal, fiziksel baskı ve şiddet, atılan "Erkek Vuruyor, Devlet Koruyor", "Sığınma Evi Devletin Görevi", "Tecavüz Erkeklikse Bizler Erkek Değiliz", "Kızlı Erkekli Yürüyoruz" ve "Geceleri de, Sokakları da, Meydanları da Terk Etmiyoruz!" gibi sloganlarla protesto edildi.

ZAM ZAM ZAM

Kıbrıslı Türk halkının gelir düzeyi gün geçtikçe düşmektedir. Gerek özelleştirmeler gerekse temel hakların piyasalaştırılması ile toplumsal yaşam sermayenin ihtiyaçlarına göre düzenlenmektedir. Son dönemde hükümet tarafından elektriğe yapılan zam da halkın sırtına yüklenen çok ağır bir yük olmuştur. Yıllardır elektrik borcunu ödemeyen sermayedarlar; mafyalar, gece kulübü, otel sahipleri yerine halkın cebine el atmıştır. Buradaki amaç ise özelleştirilmeye çalışılan KIBTEK'i halkın gözünde itibarsızlaştırmak ve sonucunda da kurumu özelleştirmektir. Baraka Kültür Merkezi de gerek kendi bünyesinde düzenlediği eylemler gerekse diğer örgütlerle birlikte organize edilen eylemlerle hükümetin bu kararını protesto etmiştir. Günlerce sokaklarda pankart tutulup bildiriler dağıtıldı, Başbakanlığa ve Elçilik önüne mumlarla ve meşalelerle yürüyüşler düzenlendi. Bir başka eylem şekli olarak mahkemelere başvuruda bulunup, "Adımızı Suat Günsel olarak değiştirip elektrik borcunu ödemekten muaf olmak istiyoruz" denildi. Hükümetin bu umarsız tavırlarına karşı sessiz kalınmayacağı ve bu eylemlerin hükümet elini cebimizden çekene kadar süreceği de yapılan tüm eylemlerde vurgulandı.

Ocak 1969: ABD Büyükelçisi Robert Komer'in makam aracı, ODTÜ bahçesinde yakıldı.

Tarihin Garip Akışı ve Bir Geleneğin Oluşumu

Mustafa Keleşzade

mustafa-keleszade@hotmail.com

Demokrat Partili vekil Burhanettin Onat, 1959 senesinde TBMM'de ODTÜ'nün kuruluşu hakkında yaptığı konuşmasında, ODTÜ'nün bir bilim yuvası olarak komünizme karşı mücadelede paraoner görevi göreceği ve böylesi nesiller yetiştireceğini vurgulamıştı(1).

Üniversite adını Varşova Bloğu'na karşı bugün hala aşına olduğumuz batı yanlısı bir Ortadoğu yaratma projesinden alır. Eğitim dilinin İngilizce olması da ABD kültürüne yakın olunması amacı ile belirlenmiştir(2). Kuruluşunda ABD ve BM sermayesinin büyük destekleri vardır(3).

Rivayet edilir ki, ODTÜ yerleşkesinin ilk hali kuşbakışı olarak Sovyetler Birliği'ne dönük bir silah olarak şekillendirilmiştir. Bu rivayet doğru mu bilinmez ama; ODTÜ'nün egemenler gözünde Ortadoğu'da ABD'nin elçisi olsun diye kurulduğu bir gerçekliktir.

Bugünden geriye baktığımızda ise egemenlerin ODTÜ hayalinin bir fiyasko ile sonuçlandığını görebiliriz. Bu fiyaskoyu netleştiren olay ise 6 Ocak 1969'da yaşanmıştır: ABD'nin elçisi olması için kurulan ODTÜ'nün öğrencileri, Vietnam Kasabı olarak tanınan ABD Elçisi Komer'in arabasını ODTÜ'de yakmışlardır. İroniktir, ODTÜ'lü öğrenciler okulun kuruluşu üzerinden egemenlerle dalga geçercesine, makam aracını yakmak için araçtan çıktıkları benzeri kullanmışlardır.

Nasıl oldu? Burhanettin Onat'ın meclis konuşması ile Komer'in arabasının yakılması arasında 10 seneden az bir zaman geçmiştir. İlk bakışta garipsecek bu durum, biraz incelenince anlaşılır olmaktadır. ODTÜ'nün kuruluş amacına ulaşabilmesi yani Varşova merkezli Komünist birikime karşı bir bilim yuvası olabilmesi için dönemin en iyi akademisyenlerini okulda toplaması gerektiğini düşünmekteydiler.

Dünyanın farklı yerlerindeki çoğunluğu Türk, başarılı akademisyenler yoğun bir çaba ile ODTÜ çatısı altında bir araya getirilmiş, en başarılı öğrenciler de ODTÜ'de okumaları için teşvik edilmişti. Böylece ODTÜ'de kuruluşundan itibaren sorgulayan ve üreten bir kadronun oluşması sağlanmıştı. Egemenlerin hesaba katamadıkları da tam olarak bu olmuştur.

Getirilen akademisyenlerin bir bölümü alanlarındaki başarılarının yanında ilerici olmaları özelliğini de taşımaktaydılar. Zengin değil de başarılı öğrencilerin okulda toplanması ise sorgulayıcılığın, bu sayede de ilerici fikirlerin daha çabuk yayılmasını sağlamıştır. Bu özellikler dönemin isyancı karakteri ile de birleşince Komer'in arabasının yakılmasına varacak süreç başlamıştır.

Robert Komer bir CIA ajanı olarak Vietnam'da "pasifikasyon" olarak tanımlanan, savaşın Vietnamlaştırılması gücünün komutanı olarak görev yapmıştır. Komer, direnişi bastırmak için kanlı eylemlere imza atmış ve Vietnamlılar tarafından kendisine kasap lakabı bu dönemde takılmıştır. Bu görevinin hemen ardından ise 1968 Kasım'ında Türkiye Büyükelçisi olarak Ankara'ya atanmıştır.

Atamanın ilerici basın üzerinden duyurulmasıyla birlikte ise devrimci öğrenciler Komer'i karşılamak için hazırlıklara başlamıştı. Komer'in geleceğinin düşünüldüğü gün havaalanı önünde 1000'e yakın genç protesto gerçekleştirmiş ve Komer o gün Esenboğa Havaalanı'na inememişti.

Aradan bir aydan az bir zaman geçtikten sonra ise Komer'i protesto etmek için havaalanına kadar giden öğrenciler, Komer'in arabasını ODTÜ rektör-

lüğü önünde park edili bir şekilde bulmuşlardı. Bu durum açık bir meydan okumaydı. ODTÜ öğrencileri anında örgütlenerek bu meydan okumayı kabul ettiler ve rektörlük önünde bir protestoya giriştiler. Sayıları 1000'i bulan kitle protesto sırasında önce aracı ters çevirdi, ardından ise ateşe verdi.

Linç kampanyası ve büyüyen direniş
Ardından ise anaakım medyada ODTÜ'lülere karşı linç kampanyası başlatıldı. Medya "müttefik" bir ülkenin elçisine birkaç "vandal" ve "aşırı ucun" yaptığı eylemi yazmaktaydı. Olayın hemen ardından arabanın yakılmasında bulunan 7 öğrenci hakkında tutuklama emri çıkarıldı.

Öğrenciler ise eyleme ve arkadaşlarına sahip çıktılar. Arabanın yakılmasından 3 gün sonra, yine aynı yerde yapılan basın açıklaması ile sadece ODTÜ öğrencileri değil, farklı üniversitelerin öğrenci temsilcileri de eyleme sahip çıktılar.

Aynı gün rektörlük, güvenlik gerekçesi ile ODTÜ'de eğitime ara verildiğini duyurdu. Öğrenciler ise kampuslerini terk etmediler ve karar da niştay tarafından bozuldu. Bu gelişme ile beraber ise ülke genelinde öğrenci birlikleri eyleme sahip çıkarlar ve emperyalizme karşı direnişin başladığını duyururlar.

İki hafta sonra o güne kadar teslim edilmeyen 7 öğrenci, 4000 kişinin katıldığı bir gövde gösterisi ile ODTÜ nizamıyesinden polise teslim edilir. Ardından ise 3000 kişi daha savcılığa dilekçe vererek yakma eylemine katıldıklarını bildirirler. Tutuklanan öğrenciler 12 Mart 1969'da eylemin meşruluğunun bir sonucu olarak tahliye edilirler. Komer ise görevine ancak Mayıs ayına kadar devam edebilir.

ODTÜ'de Komer'in arabasının yakılması eylemi ve sonrasında gelişen süreç Türkiye'de anti emperyalist ve devrimci mücadele tarihine kazınmış durumdadır. Yaşananlar "yasallık mı, meşruluk mu" tartışmasına da yeni bir soluk getirmiştir. Ayrıca, ODTÜ Stadyumunda silinmeyen devrim yazısının sırrı da kimyada değil buradadır. O dönem yaşananların yarattığı devrimci geleneği taşıyan öğrenciler devrim yazısının günümüze kadar taşınmasını sağlamışlardır.

Gezi olaylarının ve Haziran İsyanı'nın öncüsü niteliğinde olan Tayyip Erdoğan'ın ODTÜ'ye beraberinde 3000 polis, TOMA'lar ve biber gazı ile girmesine rağmen ODTÜ'lü öğrencilerin sekiz saati aşkın direnişindeki refleksle de taşınan geleneğin büyük katkısı olduğu kesindir.

O dönem komünizme karşı bir paratöner yaratma hayali ile yola çıkan egemenlere ODTÜ'lüler tarihin her zaman onların kaleminden yazılmayacağını kanıtlamıştır ve kanıtlamaya devam etmektedirler.

(1) 27 Mayıs 1959 tarihli TBMM tutanakları sayfa 28

ODTÜ için: "Arz ettiğim gibi, yalnız Türkiye meselesi değildir, bütün dünyayı alâkadar eden, Yakın ve Uzak - Doğu'yu alâkadar eden ve komünizme karşı bir paratöner gibi kullanılacak olan ve mukabil bir irfan ordusu hazırlıyacak olan bir irfan müessesesi"

(2) ODTÜ: "ABD Kültür Üssü"nden Devrimci Hareketin Merkezine - Sosyalizm ve toplumsal mücadeleler ansiklopedisi -İstanbul - www.bianet.org

(3) Gökhan Tan'ın 2006 yılında ODTÜ kurucu rektörü Kemal Kürdaş ile yaptığı röportajı - www.habervesaire.com

27 Mart: Dünya Tiyatrolar Günü

İ.Ö. 19 Mart 721: Tarihe geçmiş ilk ay tutulması Babil'de gözlemlendi.

3 Şubat 1809: Evrim kuramcısı Charles Darwin doğdu.

22 Şubat 1848: Paris'te işçiler ayaklandı.

8 Mart 1857: Dünya Emekçi Kadınlar Günü

9 Şubat 1871: Osmanlı'da ilk kez Karl Marx'ın bir makalesi Hakayik-ul Vakayi gazetesinde yayımlandı.

5 Mart 1871: Rosa Luxemburg doğdu.

18 Mart 1871: Paris Komünü kuruldu.

27 Şubat 1917: Petrograd'da genel grev ve "Şubat Devrimi" gerçekleştirildi.

15 Ocak 1919: Berlin'de Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht öldürüldü. Alman devrim hareketi bastırıldı.

6 Mart 1919: III. Enternasyonal kuruldu.

28 Ocak 1921: TKP'nin kurucusu ve ilk genel başkanı Mustafa Suphi ile arkadaşları İttihatçılar tarafından Karadeniz'de öldürüldüler.

21 Ocak 1924: Sovyet Devrimi'nin mimarı Lenin öldü.

3 Ocak 1928: Nikaragua'da Sandino önderliğindeki yurtseverler ayaklandı.

1 Şubat 1929: SSCB'de Grigori Zinoviye ve Leon Kamaney tutuklandı.

19 Şubat 1932: Türkiye'de Halkevleri kuruldu.

30 Ocak 1933: Hitler "Führer" ünvanıyla Almanya'da iktidara geldi.

15 Mart 1938: SSCB'de Ekim Devrimi'nin önderlerinden Nikolay Buharin, 18 kişiyle birlikte idam edildi.

21 Şubat 1939: Türkiye, İspanya'daki Franco rejimini resmen tanıdı.

15 Mart 1943: Stalin, 3. Enternasyonal'i lağvettti.

11 Şubat 1945: Yalta Konferansı'nın sona ermesiyle İkinci Paylaşım Savaşı sonrası dünya düzeninin esasları belirlendi.

30 Ocak 1948: Gandhi bir dua toplantısında öldürüldü.

2 Ocak 1959: Küba Devrim ordusu Havana'ya girdi. ABD destekli Batista diktası yıkıldı.

8 Ocak 1959: Fidel Castro Havana'ya vardı. Güvercinler (Las Palomas) nutku.

12 Şubat 1961: Türkiye İşçi Partisi kuruldu.

4 Şubat 1962: İkinci Havana Deklerasyonu yayınlanır: "Her devrimcinin görevi devrim yapmaktır."

21 Şubat 1965: ABD'de siyahi lider Malcolm X öldürüldü.

28 Ocak 1968: Yunan Albaylar Cuntası dünyada ilk kez TC tarafından tanındı.

6 Ocak 1969: ABD Büyükelçisi Robert Komer'in makam aracı, ODTÜ bahçesinde yakıldı.

16 Şubat 1969: ABD 6. Filosu'na karşı düzenlenen gösteriye faşist saldırı. Olaylarda 2 kişi öldürüldü, 200 kişi yaralandı. Bu olay tarihe "Kanlı Pazar" diye geçti.

12 Mart 1971: Türkiye'de IMF destekli faşist darbe.

19 Şubat 1972: THKP-C'li Ulaş Bardakçı katledildi.

30 Mart 1972: Kızıldere katliamı. THKPC lider kadrosu öldürüldü.

16 Ocak 1979: İran İslam Devrimi gerçekleştirildi.

8 Şubat 1980: Türkiye'de Tarih direnişi başladı.

10 Şubat 1981: Türkiye'de 5 sanatçıya "teslim ol" çağrısı yapıldı. Sanatçılar Cem Karaca, Melike Demirağ, Şanar Yurdatapan, Sema Poyraz ve Selda Bağcan'dı.

6 Ocak 1983: Yılmaz Güney ve Cem Karaca vatandaşlıktan çıkarıldı.

15 Şubat 1989: Afganistan'da Sovyet işgali sona erdi.

24 Ocak 1993: Uğur Mumcu öldürüldü.

1 Ocak 1994: Zapatista Ulusal Kurtuluş Ordusu (EZLN) ayaklanma başlattı.

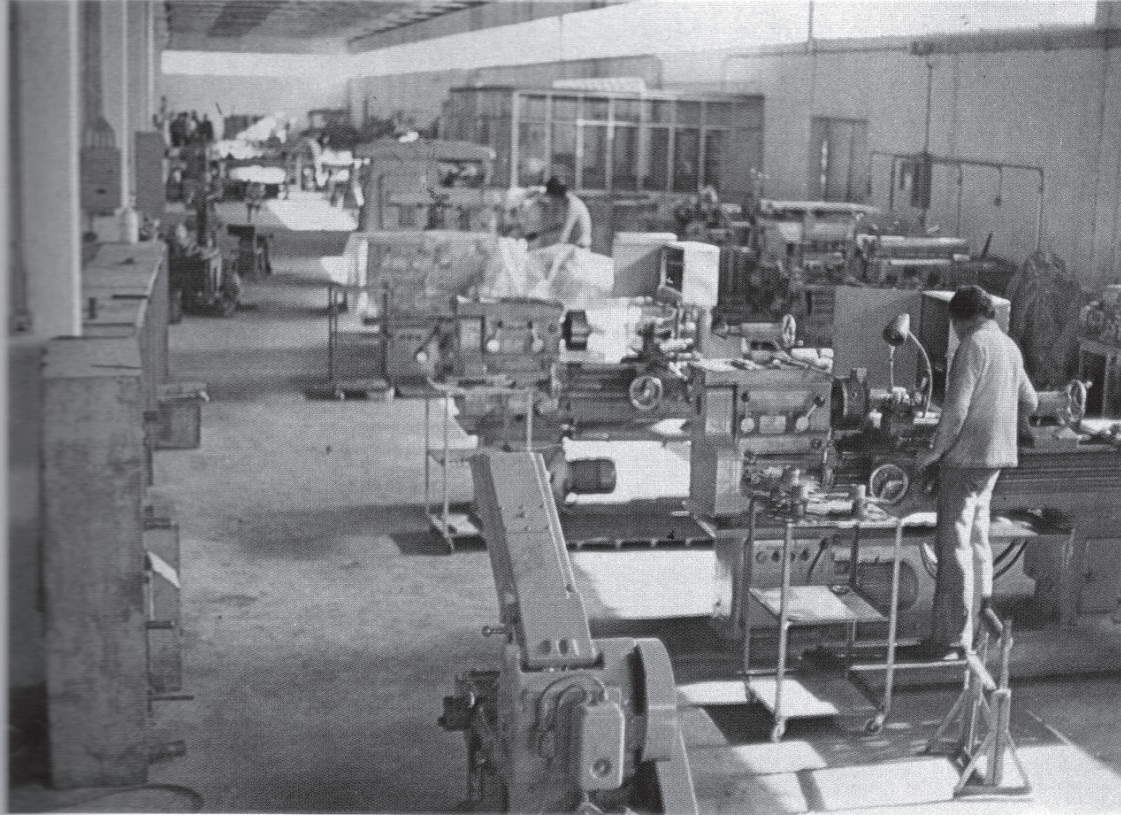
9 Ocak 1996: Evrensel gazetesi muhabiri Metin Göktepe katledildi.

25 Ocak 2001: Brezilya'nın Porto Alegre şehrinde Birinci dünya Sosyal formu toplanır.

19 Ocak 2007: Hrant Dink, Agos gazetesinin önünde öldürüldü.

Sanayi Holding

1974'te, egemenlerin çıkarları doğrultusunda, Kıbrıs'ın ikiye bölünmesinin ardından Kıbrıslı Türklerin kuzey Kıbrıs'ta, Kıbrıslı Elenlerin ise güney Kıbrıs'ta yaşam sürecekleri şekilde göçler yaşanmıştır. Kıbrıslı Türkler, Kıbrıs'ın kuzeyinde yeni bir yaşam kurarken, önceden Kıbrıslı Elenlerin çalıştırdığı fabrikaları ganimet olarak buldular. Kıbrıslı Elenlerden kalan hammadde hazır, makineleri çalışır durumdaki fabrikalar Kıbrıs Türk Sanayi Holding İşletmeleri Şirketi Ltd çatısı altında 17 Şubat 1975 yılında üretime geçirildi. 1975-1998 yılları arasında 57 adet fabrika Sanayi Holding ismi altında tekstil, taş-toprak, gıda-kimya, plastik, metal sanayi üretimini gerçekleştirmiştir. Sanayi Holding hayata geçirilirken, %51 hissesi Kıbrıs Türk Cemaat Meclisi'ne aitti. (Sonradan Kıbrıs Türk Federe Devleti ve sonradan da kktc) %49 hissesi ise Türkiye'den Sümerbank, Makine Kimya Endüstrisi Kurumu, Petrokimya Anonim Ortaklığı, Türkiye Ziraat Donatım Kurumu, Türkiye Süt Endüstri Kurumu ve Et ve Balık Kurumu'na aitti. Sanayi Holding'in ilk yöneticileri Türkiye'den gelen albaylardı.

Sanayi Holding'te penna, sera örtüsü, mop, çarşaf, atlas şilte, ip, sicim, halat, çuval, torba, kablo, her türlü plastik malzeme, sünger, rollingshutter, likit deterjan, plastik ve çelik boru, parke, metal, tekstil (t-shirt, hırka, elbise, pantolon, eşofman), kozmetik, ayakkabı, aleminyum mutfak eşyası, selotape, avize, gece lambası, derin kuyu pompası, bisküvi, un, irmik, kepek, çikolata, jelly bisküvi, margarin, şampu, pudra, oje, ruj, aseton, sprey, kolonya, krem, petekli kalorüfer, pompa, havlu, battaniye, yatak örtüsü, külotlu çorap, mobilya, narenciye ambalaj tesisi üretilmekteydi.

Sanayi Holding sadece farklı alanlardaki üre-

timlerin bir kurum çatısı altında örgütlenmesi anlamında değil, çalışan emekçilerin örgütlenmesi ve sendikaya üye olmaları anlamında da önemlidir. Sanayi Holding'de özellikle DEV-İŞ ve ayrıca TÜRK-SEN sendikaları çalışanları örgütlemişti. Sanayi Holding'in çatısı altındaki fabrikaların satılması, özelleştirilmesi, 1986'da gelen ilk ekonomik paket ile tamamen kapatılmasına karşı DEV-İŞ'in yürüttüğü mücadele sendikal tarihimize açısından da oldukça önemlidir.

Birlikte üretmek ve birlikte mücadele etmek kişileri birbirine yakınlştırır, toplumsal özgüveni, huzuru, dayanışmayı ve birlikteliği artırır. Sanayi Holding bu anlamda 2500'e varan çalışan sayısı ile bir dönem bu kültürü oluşturmayı başarmıştır.

Sanayi Holding'in kesin bir kapanma tarihi yoktur. 1986'da Türkiye Başbakanı Özal tarafından "Kıbrıs'ta sanayi üretimi yapmayın" bakış açısı ile hazırlanan ilk ekonomik paketin ardından toplu durdurmalar başlamıştır. 1986, 1987, 1988, 1990'larda toplu işten durdurulmalar yaşanmıştır. Bazı fabrikalar özelleştirilmiştir. 1998'de tüm çalışanların işten çıkarılması ile kurumun zoraki bir kapanma yaşadığını söylemek mümkündür.

Sanayi Holding Kıbrıslı Türklerin üretim tarihinde önemli bir yer tutmaktadır. Bugüne kadar Kıbrıs'ın kuzeyinde farklı alanlarda farklı üretimler yapılmış olsa da, Sanayi Holding değişik alanlardaki sanayi üretimlerinin kurumsal bir çatı altında yer aldığı ilk ve tek kurumdur. Mücadelemiz, üretimden koparıldığımız, bağımlı kıldığımız kendimize ait kurumların Türkiyeli şirketlere peşkeş çekildiği bu dönemden kurtulmak için bağımsızlığımızı elde edene ve yeniden üretim yapana kadar devam edecektir.

18 Mart 1925: Fugasa Maden Ocağı'nda meydana gelen korkunç patlamada 8'i Türk, 3'ü Elen 11 maden işçisi can verdi. Cesetler kimlikleri tespit edilemediği için iki ayrı mezara karışık olarak gömüldü.

13 Ocak 1948: Kıbrıslı Türk ve Elen maden işçilerinin 125 gün sürecek ortak grevi başladı.

15 Ocak 1950: Kilise Yönetimi Enosis talebiyle plebisit gerçekleştirdi.

1 Mart 1954: "AKEL'ci Türklerin Siyasal Aylık Bülteni" ilk sayısını yayınladı.

23 Mart 1954: Lefkoşa Belig Paşa Sinemasında "İçtimai Hayat Sigortası İçin Kıbrıs Türk Kongresi" (sosyal sigorta müceddesi) toplandı. 150 delege 100 gözlemci katıldı.

9 Mart 1956: Makarios Seyşel adalarına sürgüne gönderildi.

27-28 Ocak 1958: "Ya Taksim Ya Ölüm" gösterileri düzenlendi.

19 Şubat 1959: İkinci Londra konferansında Kıbrıs Cumhuriyeti'ni yaratan anlaşmalar imzalandı.

25 Mart 1962: Bayraktar ve Ömerge Camileri bombalandı.

25 Şubat 1968: Başka adaya izin verilmemesi nedeniyle, Dr. Küçük KC Cumhurbaşkanı Muavini oldu.

8 Mart 1970: Yunan Cuntası ve CIA'nın Makarios'a başarısız süikast girişimi. ABD süikasti kınamayı reddetti.

20 Şubat 1971: "Kıbrıs'ta Kurtuluş" gazetesi yayınlanmaya başladı.

11 Şubat 1972: Yunan Cuntası Makarios'un istifasını talep etti.

16 Şubat 1973: Başka adaya izin verilmemesi nedeniyle, Denktaş KC Cumhurbaşkanı Yardımcısı oldu.

7 Mart 1973: Metropolitler Meclisi Makarios'u Başpiskoposluk'tan azletti.

28 Ocak 1974: EOKA ve EOKA-B lideri Grivas öldü.

25 Mart 1974: Sendikacı Arif Hasan Tahsin Bayraktarlık emriyle tutuklandı.

13 Şubat 1975: Kıbrıs Türk Federe Devleti ilan edildi.

17 Şubat 1975: Kıbrıs Türk Sanayi Holding İşletmeleri Ltd Şirketi kuruldu.

12 Ocak 1976: Kıbrıslı Türk Özer Elmas Türkiye'de öğrenim görürken faşistler tarafından öldürüldü.

8 Mart 1976: Türkiye'deki devrimci mücadele içerisinde Kıbrıslı Türk solcu Mehmet Ömer öldürüldü.

18 Mart 1976: Toplumcu Kurtuluş Partisi kuruldu.

12 Şubat 1977: Denktaş-Makarios Doruk antlaşması imzalandı.

1 Mart 1977: Lefke Halk Kültür Derneği kuruldu.

12 Şubat 1979: Devrimciler önderliğinde Cypfruvex'te iki bini aşkın işçinin katıldığı 4 günlük grev düzenlendi. Talepler kabul edildi.

23 Şubat 1979: Türkiye'deki devrimci mücadele içerisinde Kıbrıslı Türk solcu Sadık Cemil öldürüldü.

25 Ocak 1986: K.T. Karikatürcüler Derneği kuruldu.

21 Şubat 1986: GKK tarafından Özgürlük'e dava açıldı.

Mart 1986: Cuellar "Barış Planı" gündeme getirildi.

13 Mart 1987: Özgürlük, GKK'nın davasından beraat etti.

Ocak 1990: Özgürlük dergisinin 36. ve son sayısı yayınlandı.

21 Mart 1990: DAÜ-SEN kuruldu.

Pragmatist Bir Liberalin Samimi Hikayesi: Glafkos Klerides

Tarihten Güncelliğe Bir Kıbrıs Yolculuğu

Celal Özkızan

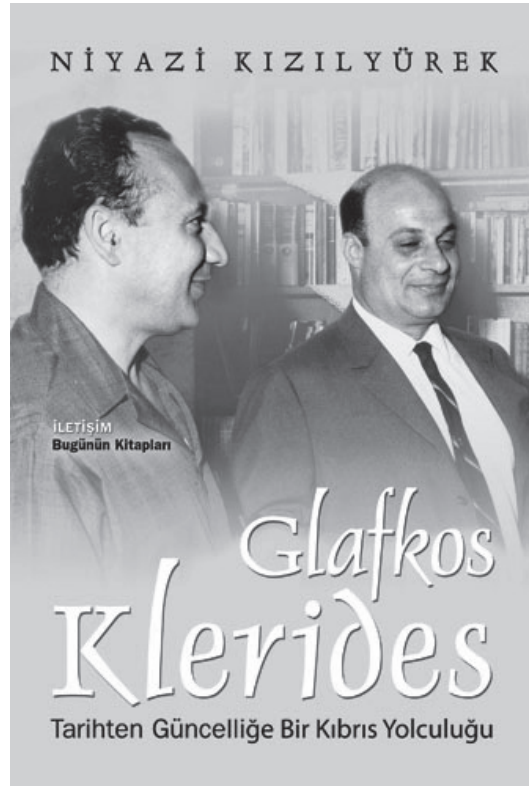
celalozkizan@yahoo.com

Kıbrıs'ın yakın tarihindeki pek çok önemli olayın ve gelişmenin tanığı ve hatta bizzat öznesi olan Glafkos Klerides kısa bir zaman önce vefat etti. Bu yüzden kendisi hakkında yapılmış bir çalışmayı bu ayın Argasdi Kütüp-Ha!-Ne? sayfasına taşımak yerinde olacaktır diye düşündüm. Kıbrıs tarihi üzerine çok değerli ve öğretici çalışmaları bulunan Niyazi Kızılyürek'in Glafkos Klerides ile yaptığı ve kitaplaştırılıp İletişim Yayınları'ndan çıkan röportajlar dizisi ise, röportaj türünün samimi bir diyaloga zemin hazırlayabilme niteliğinden dolayı biçilmiş kaftan (ki Niyazi Kızılyürek de bu karşılıklı diyalogu röportajdan ziyade daha samimi bir kelime olan "sohbet" ile niteliyor.)

Kitap, Klerides'in yaşamının, başlangıcından Annan Planı referandumunun kısa süre sonrasına kadarını kapsıyor. Niyazi Kızılyürek'in Klerides'in yaşamını (ve haliyle de siyasi yaşamını) kronolojik bir şekilde ve kendi perspektifinden bir değerlendirmeye tabi tuttuğu giriş yazısından sonra röportaj kısmına geçiyoruz. Öncelikle şunu belirtmek lazım ki, kitabın ana eksenini Kıbrıs sorunu ve iki toplum (ve zamanla, gittikçe halklaşan toplumlar) arasındaki ilişkiler oluşturuyor. Bu eksen de aktörler ve milliyetçilik çerçevesinde incelendiği için, hem yapısal meseleler hem de milliyetçiliği şekillendiren ve milliyetçilik tarafından şekillenen sınıfsal meseleler ele alınmıyor. Kitabın türünün, bir siyasetçi ile yapılan bir röportaj olması aktör ağırlıklı bir hikaye ortaya konmasında önemli bir etkenken, Niyazi Kızılyürek'in milliyetçilik merkezli çalışması da Kıbrıs sorununun ve toplumlar/halklar arası ilişkilerin ele alınış biçimini şekillendirmiştir.

Kitabın en keyif verici ve bilgilendirici yanı, Kıbrıs'ın yakın tarihindeki kırılma anlarında ya da önemli anlarında bizzat bir özne olarak yer alan Klerides'in ağzından, el verdiğince samimi bir şekilde Kıbrıs'ın yakın tarihine dair ilginç ayrıntıları dinlememiz. Sohbetin ilk bölümünde, Klerides'in "siyasete atılana kadarki" yaşamından söz ediliyor: Ailesi, öğrencilik yılları, 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı'na pilot olarak katılması, evliliği... Sohbetin geri kalan kısmı ise Klerides'in

yaşam serüveni temelinde Kıbrıs siyasetinin hikayesinden ibaret. Klerides'in genç bir avukat olarak ve kafasında Kıbrıs'ı bir süre sonra terk etmek düşüncesi varken İngiltere'nin sömürge yönetiminin EOKA'cılara karşı açtığı davalarda EOKA'cılarının avukatı olması ve günün sonunda kendini yüksek siyasetin içinde bulması; 1955-1960 dönemi ve Makarios'un saflarına geçmesi, Zürih ve Londra Antlaşmaları, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulması ve 3 yıllık Kıbrıs Cumhuriyeti deneyimi, iki toplum

arasındaki ilişkiler, Kıbrıslı Elenler ile Yunanistan arasındaki ilişkiler, ENOSİS, Akritas Planı ve Teşkilat, 1964 çatışmaları, Denктаş ile arasındaki özel ilişki, Makarios'un gölgesinde başlayan çok partili yaşam, 74 öncesi müzakere görüşmecisi olma deneyimi, 1974 Yunanistan askeri cuntasının darbesi ve Türkiye'nin işgali, 1974'ten sonra Kıbrıs Cumhuriyeti'nde siyaset ve Annan Planı süreci...

Son söz olarak şunu söylemek gerek: Klerides bir anti-komünistti, NATO ile yakın ilişkiler içindeydi, Kıbrıslı Elen burjuvazisi/sermaye sınıfı ile sıkı ilişkileri olan bir siyasetçiydi; bunları da zaten kendisi ifade etmiş ve hayatı da zaten bunu göstermiştir. Öte yandan Klerides, Kıbrıs'ın kendine özgü koşulları gereği -kendi liberal pozisyonuna zeval vermeyecek şekilde- Kıbrıs sorunda birleşik Kıbrıs'tan yana bir tavır takınmış ve geçmişin milliyetçi ve şovenist tutumlarıyla yüzleşmiş, iki tarafın da acılarını sahiplenmiştir. İki halkın birlikte barış içinde yaşayabileceğini dile getirmiş, Kıbrıslı Türklerin bir halk olarak Kıbrıs'ta eşit bir unsur olduğu sonucuna varacak siyasi bir pozisyon almıştır. Belirtmek gerekir ki bu, Klerides ve pragmatist liberalerin pek çoğunda da görülebileceği üzere ilkesel bir tutum değildir elbette; bu yüzden ki Klerides cumhurbaşkanlığının ilk döneminde (1993-1998) militarist (Kıbrıs'a S300 füzelerinin konuşlandırılması meselesi) ve milliyetçi bir çizgiye yaklaşmıştı. Öte yandan cumhurbaşkanlığının ikinci döneminde Klerides, bu çizgiden uzaklaşmıştı. Bu da bize iki şeyi göstermektedir; birincisi, Kıbrıs sorununun tek bir çözümü yoktur ve birleşik Kıbrıs'ın her türlü -birleşik Kıbrıs ileri bir adım olmakla birlikte- "şükredilmesi gereken", "hiç düşünülmeden üzerine atılması gereken" bir şey değildir; ikincisi de Kıbrıs'ta barış, liberallerin pragmatist ve kendi temsil ettikleri sınıfların ekonomik çıkarlarına göre şekil değiştiren tutumlarına bırakılamayacak kadar ciddi bir iştir.

Niyazi Kızılyürek, Glafkos Klerides, Tarihten Güncelliğe Bir Kıbrıs Yolculuğu, İletişim Yayınları, 2007

Bebek Fabrikası

Serdar Durukan

serdar_durukan@yahoo.com

Hemen belirtelim: Başlık herhangi bir ironi içermemektedir.

Geçtiğimiz aylarda gazetelere yansıyan bir haber dikkatimi çekmişti. "Dünyanın ilk bebek fabrikası Hindistan'da açıldı" başlıklı bir haber. Oyuncak bebek üretiminin uzun yıllardan beri var olduğunu düşünürsek, başlık herhangi bir yanlış anlamaya imkan vermiyordu. Evet, çocuğu olmayan "batılilar" için Hindistan'da çocuk "üreten" anneler vardı. Nayna Patel isimli bir doktorun girişimiyle açılan taşıyıcı annelerin kiralandığı bir fabrika. Bebek fabrikasının işleyişi bildiğimiz normal fabrikalardan pek farklı değil. Batıda çocuğu olmayan çiftlerden alınan sperm ve yumurtalar (hammadde olarak düşünebiliriz) sayesinde Hintli kadınlar hamile kalıyor (hammadenin işlenip ürüne dönüştürülmesi süreci) ve bu kadınların doğurduğu bebekler 28 bin dolar karşılığında "anne-babasına" veriliyor. Doğumu yapan taşıyıcı anneye de alınan ücretten 8 bin dolar ödeniyor. Gazetelere yansıyan haberlerde kadınların doğum yaptığı "fabrika-hastane"de her türlü ihtiyacın karşılandığı da belirtilmiş. Yani doğum süresince de bakımları bu fabrika-hastanede yapılıyor. Bu konu üzerinde bir yazı yazılması gerektiğini düşünmeye başladığım andan itibaren tam olarak nereden başlanması gerektiğini bir türlü kafamda kurgulayamadım. Daha sonra, bahsi geçen haberlerin altındaki yorumları okurken, belki de ilk olarak olaya nasıl bakmamamız gerektiğinden başlamanın daha doğru olacağını gördüm. Aksi takdirde birçok toplumsal olayı tartışırken tosladığımız duvarlara böylesi bir konuda bir kez daha çarpma ihtimalimiz çok yüksek.

Bebek fabrikası üzerine yapılan yorumlarda, temelde iki farklı ve problemli yaklaşım tarzı benim dikkatimi çekti. Bunlardan birincisi, olaya salt ahlaki açıdan bakan ve olayın tüm taraflarını (patron-doktor, taşıyıcı anneler, siparişi veren batılilar) işledikleri günah ve rezillik üzerinden tanıya havale edip olayın yanlışlığını vurgulayan yaklaşım tarzı. Bu tarz yaklaşımın beslendiği değişik kaynaklar olabilir. Örneğin kimisi anneliğin kutsallığına (!) vurgu yaparak bu olayı lanetlerken, bir diğeri de "başkasının doğurduğu çocuğu nasıl sever" üzerinden olayın psikolojik tarafına vurgu yapabiliyor. Kabullenilmiş toplumsal "iyi" ile "kötü" olan arasında kurulan dengenin sonucu olarak böylesi bir konuda yargılara varmanın bizi çok sağlıklı bir değerlendirmeye götürmeyeceği aşikar. İkinci yaklaşım tarzı ise olaya daha bir "gerçekçi" yaklaşanlardan oluşuyor. Bunların içerisinde bebek hasretiyle yanıp tutuşan batılı çiftlerin çaresizliğine vurgu yapanlardan tutun da, paraya ihtiyacı olan fakir Hintli kadınlar için iyi bir geçim kaynağı olmasından bahsedenlere kadar geniş bir kesim bulunuyor. Hatta fabrikanın sahibi Dr. Patel bu yolla bebek sahibi olanların da çalışanların da gayet mutlu olduğunu belirtiyor. (Bunun, "alan memnun, satan memnun. Size ne kardeşim" mottosunun kibar versiyonu olduğunu hepimiz biliyoruz herhalde). İki tarafın yaşadığı "çaresizlik" ve bunun sonucunda bulunan çözümle iki tarafında "mutlu" olacağı senaryosu kapitalizm içerisinde bize çok fazla anlatılan bir hikaye aslında. Ve eğer biz geçimini sağlayıp mutlu olmak adına başkaları için bebek üretmek zo-

runda kalan Hintli bir kadının neden bu çaresizliğin içerisinde olduğuna dair en ufak bir sorgulamaya ihtiyaç duymuyor hale geldiysek, sanırım insan olmaktan da vazgeçtik demektir.

Peki, nasıl karşı çıkmalıyız?

Kapitalizmin "üretim" olgusunun ne boyutlara gelebildiği ortada. Bugüne kadar kadın emeğini gerek "görünmez" gerekse ucuz işgücü olarak sömüren kapitalist üretim ilişkileri, bugün artık kadının doğurganlığından da direkt olarak yararlanıp bunu pazara çevirebilecek durumda. Bu da kapitalizmin üretmek için yeni piyasaları yaratmada sınır tanımadığını, belli alanlarda belli sınırlara ulaştığında yönünü değiştirebildiğini, yüzyıllardır ortaya çıkan toplumsal kodlamaları bir anda bambaşka anlayışlara ve pratiklere evriltebildiğini bizlere çok açık bir şekilde göstermekte. "Bebek Fabrikası" örneğinde olduğu gibi, kapitalizm bazen öyle alanlara nüfuz ediyor ki, bakış açısını ısrarla başka tarafa çevirip farklı argümanlar sunanları da köşeye sıkıştırıyor. Mesela, bu konuda birisi çıkıp kadınların sigortası düzenli yatırılıyorsa sorun yok diyebilir mi acaba? Veya eğitimsiz oldukları için böyle şeyler yaptıklarını iddia edebilir mi? Ya da "benim bedenim benim kararım" sloganı bu örnekte geçerli mi? Son zamanlarda öyle şeyler duyduk ki, belki de bu sorulara cevap verecek olanlar vardır, bilinmez. Ancak şu bir gerçek ki, kapitalizm ve onun üretim dediği şeyin sınırlarına dayandığı, en satılmaz denen şeylere bile fiyat biçildiği, kadının emek gücünün aşılıp onun doğurganlığının satın alınabildiği bir çağdayız. Hem de bunun normal sayıldığı...

İşgal et, diren, üret...

La Toma

Firuzan Nalbantoğlu

firuzannalbantolu@gmail.com

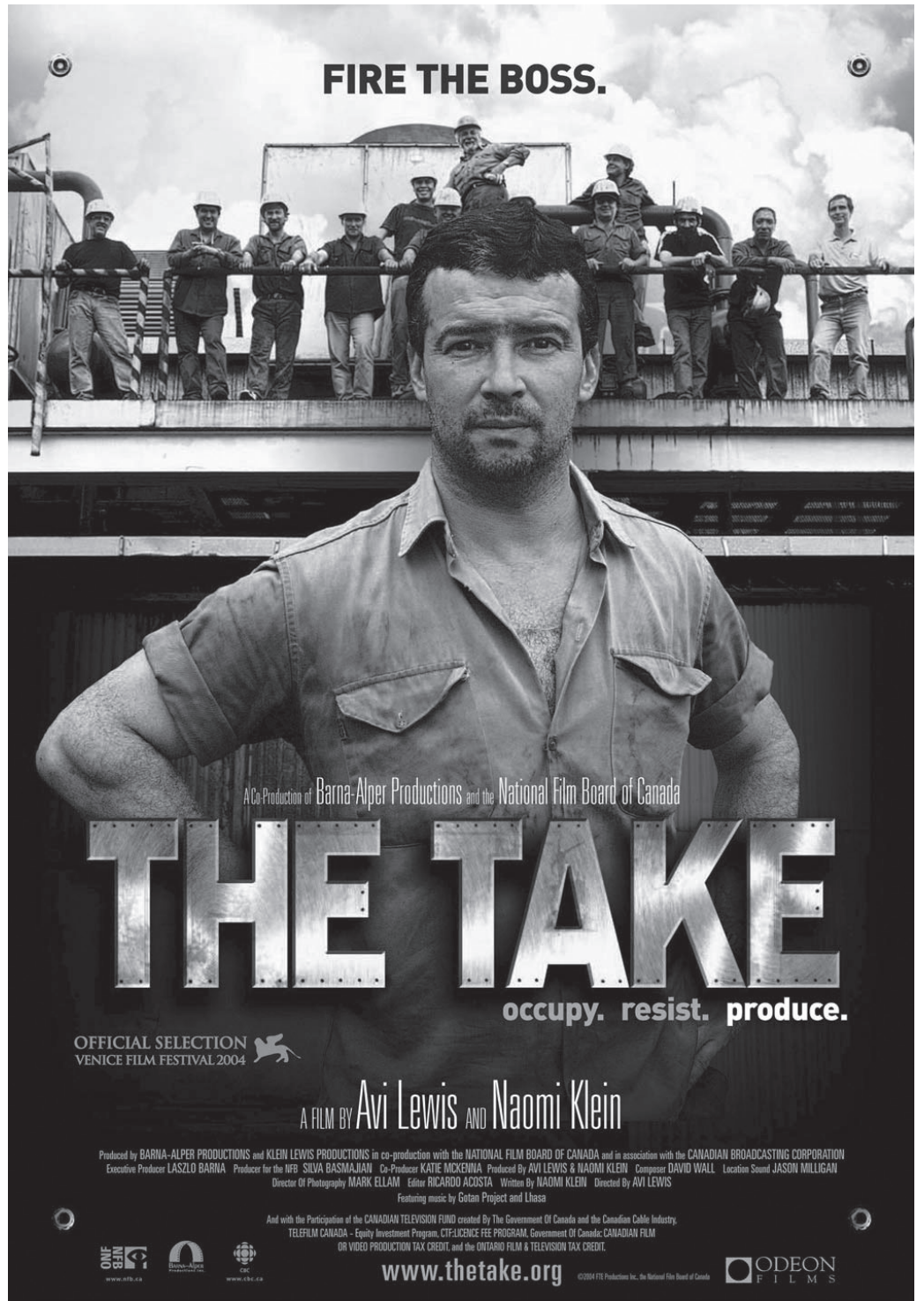
The Take (La Toma) 2004 yılında çekilmiş, Kanada yapımı bir belgesel film. Arjantin'de bir dönem patronlar tarafından birer birer kapatılıp terk edilen fabrikaların, bir müddet sonra işçilerin birlik olup onları geri alması ve çalıştırmasını ve bu dönem boyunca Arjantin'de yaşanan siyasal ve toplumsal olayları anlatan bir çalışma. Filmin yönetmenleri, Kanadalı tanınmış gazeteci yazar ve aktivist Naomi Klein, diğeri de Klein'in eşi olan Kanadalı belgesel film yapımcısı ve aktivist Avi Lewis. Film, Buenos Aires'in banliyölerinde yaşayan otuz oto parça işçisinin, terk edilmiş ve başıboş bırakılmış fabrikalarına geri dönmesini ve fabrikayı patron olmadan, tekrardan çalıştırmak için verdikleri mücadeleyi anlatıyor. Belgesel film bunu yaparken aslında Arjantin'in siyasi tarihinin önemli bir dönemini de belgeyor. Nedir bu önemli dönem? Bundan bahsetmeden aslında film hakkında bilgi veremeyiz çünkü bu gerçek anlamda bir dönüm noktası.

"Piqueteromovement"

Arjantin'de fabrikaları işgal edip üretime geçiren ve patronsuz fabrikaların ortaya çıkmasını sağlayan akım, "Piqueteromovement" (İşsiz İşçiler Hareketi) olarak biliniyor. Piquetero kelimesi, Arjantin İspanyasında bir neolojizm. Piquetero, piqueteden türemiş bir kelimedir ve piquete de, önemli noktalarda ayakta durarak ya da yürüyerek protesto etmek veya gösteri yapmak anlamına geliyor. Temel yöntemi piquetede yatan bir "piquetero" politik bir fraksiyonun üyesidir. Piquete, bir grup insanın, gösteri yapmak ve belli başlı bir konuya veya talebe dikkat çekmek amacıyla yolları ve sokakları kapatan bir harekettir. Bu akım, Arjantin'de 1990'ların ortalarında, Başkan Carlos Menem yönetimi sırasında, sık rastlanan bir protesto tarzına dönüşmüş ve halen Güney Amerika'nın sosyo-politik ortamında geçerli olan bir eylem biçimidir. Piqueteroların yüzde yetmişini kadınlar oluşturmakta ve hareketin liderlerinden bazıları da kadınlar olmaktadır.

"Hepsi gitmeli"

Peki tam olarak ne oldu da, bunlar yaşandı? Bundan yaklaşık 60 yıl önce, Peron'un yönetimindeki Arjantin bir dönüşüm ve yeni baştan inşa edilme sürecine girdi. Peron ülkeyi, Avrupa ve Kuzey Amerika'yı model alarak inşa etti ve ortaya Arjantin yapımı bir fabrika ekonomisi

çıktı. Bunun sonucunda da, Arjantin Latin Amerika'daki en zengin orta sınıfa sahip oldu. 1990'lara gelindiğinde, Carlos Menem yönetiminin hüküm sürdüğü Arjantin yine bir dönüşüm sürecine girdi fakat bu kez kuralları koyan Uluslararası Para Fonu (IMF) idi. Menem, IMF'nin dayattığı herşeyi harfiyen yerine getirdi: Küçülme, belli kuruluşlara iltimas ve neredeyse bütün kamu kurumlarının satılması. Arjantin'de buna o dönem 'el modelo' dediler ve Washington da bunu onayladı. Birer birer uygulanan neoliberal politikalar halkı fakirleştirdi, halkın yarısı fakirlik sınırının altına düştü. Menem, belgeselde de söylendiği gibi "kapitalist bir 'vahşi batı'" yarattı. İnsanlar işsizliğe mahkum olurken, para seyahat etmekte özgürdü. Arjanti'nin para birimi düşüşe geçince olanlar oldu; çokuluslu bankalar bir çırpıda 40 milyar doları gecenin bir köründe, nakit olarak ülke dışına çıkardı. Menem, tüm uygulamaya ve yasal düzenlemeleri, IMF'nin isteğine göre tekrar düzenlediği için, geride bu bankaları durduracak hiçbir düzenle-

me kalmamıştı. Bu yaşananların ardından hükümet büyük bir panik içerisine girdi ve ülkedeki tüm banka hesaplarını dondurdu. Böylece, Arjantinliler, zenginlerin paralarını yurtdışına kaçırmış izlerken, kendilerinin bugüne kadar biriktirdiklerinin nasıl yokolduğuna şahit oldular. Olanların üzerinden çok geçmeden, milyonlarca insan "Hepsi gitmeli" sloganlarıyla sokaklara aktı. Arjantin üç haftada beş başkan değiştirdi, bankaların iflas ettiği duyuruldu. Böylelikle, Arjantin dünya tarihinde en büyük devlet borcuna sahip ülke oldu. Borçlarını ödemeyi reddeden ülkede bankalar kapandı, insanların hesapları kilitlendi. İnsanlar belli bir yönetime ya da yönetim biçimine karşı değil mevcut modelin tamamına karşı ayaklanmıştı.

Başka bir üretim, başka bir ekonomi mümkün!

Film şöyle ilerliyor; anlatıcılar Arjantin'i Peron dönemiyle tarihsel görüntüler eşliğinde anlatmaya başlıyor. Ardından da Menem dönemi olan 1990'lara geçiliyor. Menem'i IMF ile olan işbirliği,

kamu kuruluşlarının özelleştirilmesi ve halkın gittikçe daha da fakirleşmesi işlenirken, 'Time' dergisinin Menem'i "Menem's Miracle" başlığıyla kapağına taşıdığı sayının görüntüsü geliyor ve anlatıcının "Wrong" diyen sesi duyuluyor. Bu noktadan itibaren, anlatıcıların belgeselde taraf olduğunu anlıyoruz. Menem mucizesinin nasıl bir felakete dönüştüğünü anlatmaya başlayan bu anlatıcılardan biri Kanadalı tanınmış gazeteci yazar ve aktivist Naomi Klein diğeri de Klein'in eşi olan Kanadalı belgesel film yapımcısı ve aktivist Avi Lewis, o dönem dünyanın birçok yerinde yaşanan bu küreselleşme karşıtı eylemler sırasında Arjantin'e geliyor. Seattel'dan Güney Afrika'ya kadar dünyanın pek çok yerinde uygulamaya konan bu ekonomi politikalarına karşı global eylemler sürerken, Klein ve Lewis bu global eylemlerin aktif savunucuları halindedir. Filmde de söyledikleri gibi, "gazeteci-aktivist bir çift olarak, çevik kuvvet ve televizyon ışıkları altında mekik dokuyup gündüzleri göz yaşartıcı gaz, geceleri ise 'hava gazı' soluyorlardı. Belgeselde, ana akım medyanın olaylara bakışı ve yansıması, Filmin yönetmenlerine canlı yayınlardaki saldırgan tavırlar, Gezi olaylarının başladığı 'Haziran Direnişi' sırasında ana akım medyanın olaylarla ilgili tutumuna çok benziyor. Ve çiftin çıktığı programlarda sürekli martaval okuyan bu grup, onları sürekli olarak şu soru ile sıkıştırmaya çalışıyor: "Protesto etmekten başka, bize önerdiğiniz bir şey var mı? Hayır yok! Bize, bu ekonomi politikalarının feci olduğunu söylüyor ama başka da bir alternatif sunmuyorsunuz. Bize ne öneriyorsunuz?" Ve asla cümlelerini bitirmelerine tam olarak izin vermiyorlardı... İşte bu noktada Klein ve Lewis, ne uğruna mücadele verdiklerini anlatmanın başka bir yolunu bulmaları gerektiğine karar veriyor ve alternatifler aramaya başlıyorlar. Arjantin'de ortaya çıkan yeni bir ekonomi modeli olduğunu işitiyorlar. Birer birer ka-

panan yüzlerce fabrikanın işsiz kalan işçileri, kendilerini içeriye kilitliyor ve işyerlerini kendileri, patronlar olmadan çalıştırıyordu. İşte iki anlatıcıyla başlayan bu belgesel film, "Forja" adlı oto parça fabrikasında çalışan ve ardından işsiz kalıp fabrikayı kendi başlarına, patronsuz çalıştırmak için harekete geçen işçilerin bu süreçte yaşadıklarını konu alırken, aslında çifte sorulan "alternatifiniz nedir" sorusuna, süreci bütünüyle anlatarak cevap veriyor. Filmde, işçilerin yaşadıkları süreci, ailelerinden aylarca uzak kalışları, parasızlık, polislerin ve siyasilerin bu duruma her an müdahale edecekleri endişesi, fabrikaları polis tarafından işgal edilmeden, projelerine bir an önce parlamentodan yasal koruma çıkarma uğraşları gibi sıkıntılar ve bitmeyen mücadeleleri işleniyor. Filmin çekildiği, işçilerin mücadelelerinin kızıştığı bu dönem, tam da ekonomik çöküşün mimarı Carlos Menem'in tekrardan aday olduğu ve anketlerde başı çektiği başkanlık seçimlerine denk geliyor. Menem'in kazanması durumunda ise Menem'in samimi "ahbabı" olan fabrika sahibi patronlar, fabrikalarını geri alacak. Filmde ayrıca, bu direnişin en önemli sembollerin-

den olan "Zanon" seramik fabrikasında da çekimler ve röportajlar yapılmış. Filmin yönetmenleri, hareketi, direnişi gerek fabrika içinde gerekse sokaklarda an be an görüntülemiş; mücadelenin önemli bir yere evrileceğini farketmişler. Onlar da işçilerle birlikte vazgeçmeyerek, bu mücadeleye inanmış ve aslında onlarla birlikte bütün dışlanma ve küçümsemelere rağmen belgeseli çekmeye devam etmişler.

Filmin yaşama geçişi

Film, Arjantin'de yedi aydan uzun bir sürede, dijital formatta çekilmiş. Filmin yönetmeni Lewis, çekim sırasında Kanada, Arjantin ve İngiltere'den 15 kişilik bir ekiple çalışmış. Sıklıkla iki veya daha fazla kamera kullanılan filmde ekip, 50.000'den fazla miting sahnesi çekmiş, IMF'nin Buenos Aires'de kaldığı otele sürpriz bir ziyaret gerçekleştirmiş ve başkentin sokaklarında sert polis müdahalelerine maruz kalmış. Belgesel film, dört kez Kanada Sinema ve Televizyon Akademisi tarafından verilen 'Gemini Awards'a aday gösterildi ve Amerikan Film Enstitüsü'nün Uluslararası Jüri Ödülü'nü kazandı. Bunların yanında, dünyanın farklı ülkelerinde, gerek festivallerde, gerekse fabrikalarda, İtalya'dan Avusturalya'ya, gösterimler yapıldı. Filmin internete ne yazık ki Türkçe çevirisi veya altyazısı yok. Ayrıca DVD'nin de Türkçesi bulunmuyor. Belgesel Film bir yandan izleyiciye globalleşme üzerine kafa yordururken, bir taraftan da dünyanın dört bir yanında artarak çoğalan neoliberal politikalarla savaşmanın yollarının var olduğunu hatırlatıyor, inanç ve umut veriyor.

Kaynakça:

<http://www.thetake.org/>

<http://www.youtube.com/watch?v=LEzXln5kbuw>

<http://www.leftcom.org/en/articles/2002-08-01/the-piqueteros-movement-of-argentina>

FEMİNİSTİZ

Kadın cinayetlerine hatalı bakan bir roman...

“İskender”

Kadın cinayetleri, ülkemizde yaygın olarak yaşanmasa da, özellikle Türkiye’de ve dünyanın farklı coğrafyalarında kadına yönelik şiddet de dahil olmak üzere, en çok işlenen insanlık suçlarından birini oluşturuyor. Kadına yönelik şiddette de olduğu gibi, işlenen kadın cinayetleri için hem devlet hem de toplum tarafından, “alkol, kıskançlık, bir anlık öfke” gibi çeşitli kılıflar uyduruluyor, işlenen suç toplum nezdinde normalleştirilmeye çalışılıyor. Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerini, baba, sevgili, koca, oğul gibi yakınlar çeşitli gerekçelerle gerçekleştirdiği gibi, devlet de kadınlara şiddet uyguluyor ve katlediyor. Özellikle, kadın ticareti, polis şiddeti ve tacizi, kırbaçlama ve taşlama cezası, savaş sırasında tecavüz ve kölelik gibi suçlar devlet tarafından işleniyor. Sosyal ve siyasal alanın her noktasını mesken tutmuş olan ataerki, farklı iktidar biçimleriyle iç içe geçmiş, kültür de dahil olmak üzere toplum içerisinde var olan tüm sistemlere nüfuz etmiş ve kendisini sürekli daha çok güçlendirmiştir. Bunda devletin ve devlet aygıtlarının büyük etkisi olduğu gibi, başka araçların da etkisi yadsınamaz. Sanat ve edebiyat da bunlardan sadece bir kağıdır. Bu yazıdaki amaç genelleme yapmak değil, tek bir örnek üzerinden giderek, edebiyatın belli rolleri nasıl yeniden ürettiği ve olaylara mevcut ataerki sistemin penceresiyle baktığı...

Bu aralar pek moda olan ve çokça okunan yazar Elif Şafak’ın 2011 yılında yayınladığı “İskender”e, belki yeniden bir yeniden okuma değil ama kitabın içerisindeki belli kodları tanımlamak ve kadın cinayetlerini kendi içerisinde duygusal, kalıplaşmış kodlamalarla ele alan bu romanın tabiri caizse “foyasını ortaya çıkarmak” bu yazının amacı.

Kitap, adını da aldığı ve bir anti-kahraman olarak tabir edebileceğimiz İskender etrafında dönüyor ve İskender’in Londra’ya göç etmiş Türk-Kürt kökenli ailesinin üzerinden göçmenlerin durumunu anlatıyor. Buraya kadar her şey tamam gibi görünüyor. Kitap Esmâ adlı bir kadınla başlıyor. İskender’in kız kardeşi olan Esmâ, kitabın ta başında annesinin hikayesinin asla unutulmayacağı üzerine yemin ediyor ve anlatımın akabinde Esmâ, “İskender. O benim ağabeyim. O bir katil diyor.” Evet, daha kitabın ta başında, elimizde muhtemelen öldürülmüş bir anne, annesinin izinde giden bir kız ve katil bir ağabey var. Üstelik bu insanlar, Kürt kökenli ve üstüne üstlük göçmen! Romandaki anlatıcılar Esmâ ve İskender. Diğer karakterler ayrı ayrı bölümlerde ele alınıyor. Romanda Esmâ ve Pembe dışında, başka kadın karakterler de var. Fakat yazar, bunca kadın karakterin arasından-üstelik bu karakterlerden biri cinayete kurban gidiyor- romanda anneyi katleden İskender’e kitabın

kapağında kendi yüzünü ödünç veriyor.

Romanda Pembe, sürekli kız evlat doğuran, bir türlü erkek evlat sahibi olamayan “acılı” anne Naze’nin ikiz kızlarından biri. Naze kızlarına Bext ve Bese isimlerini veriyor. Bunlar, Kader ve Yeter anlamına geliyor. Kadın kendince Allah’ı cezalandırmak istiyor fakat kocası izin vermiyor, günah olduğunu söylüyor ve kızların adını Pembe ile Cemile olarak değiştiriyor. Daha sonra Pembe evleniyor, ilk çocuğu da erkek oluyor; İskender. Pembe’nin bilinçaltındaki kız evlatlığın kusurlu hali, ilk çocuğu İskender’e adeta tapmasının koşullarını yaratıyor. İskender doğuştan adeta bir “ilah.” Annesi tarafından yere göre sığdırılamayan bu kıymetli çocuğun, annesiyle ilgili ilk hatırasının kandırılmak üzerine olması ise sanki kitabın sonundaki mesajın bir habercisi. Sünnetçiden kaçan İskender’i ikna etmek için çırpınan annesi, sünnet olmayacağına dair ona söz verir. İskender buna inanır fakat annesi onu sünnet ettirir. İskender bunu hayatı boyunca unutmaz. Buraya kadarki klişeleri ve ataerki bakiş okuyalım; bir anne-kadın, söz veren ve sözünü tutmayan. Bir erkek-çocuk, annesine güvenen ve hayal kırıklığına uğrayan... İskender büyüdükçe, özgüvenli, az konuşan “cool” olan, “delikanlı” bir erkek olarak tasvir ediliyor. Kız kardeşi Esmâ’nın bütün arkadaşları İskender’e hayran.

Romandaki kadınlar

Pembe ve Cemile’nin annesi Naze, oğlan doğuramamış ve ölümü de son çocuğu belki oğlan olur inancına olan inadından gerçekleşmiş bir kadın. Naze kocası Berzo’nun kızlarını okutma isteğiyle dalga geçen, kızların ‘koca bulmak’tan başka bir iş yapamayacağına inanan bir kadın. Cemile ve Pembe iki farklı karakterde olan ikiz kardeşler. Pembe, Cemile’nin aksine özgürlüğüne düşkün ve maceracı bir kız. Annesinin kadınlarla ilgili verdiği örneklerle karşı çıkan fakat ilk çocuğu İskender’i kucağına aldıktan sonra, adeta o fikirlerini hiç beğenmediği annesine dönüşen bir kadın. Roman burada bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde (!) kız çocuklarının kaderinin annesine benzemek olduğunu, bu kız çocuklarının başka bir kültür yaratamayacağını okuyucunun gözüne sokuyor. Cemile ise cinsiyetsiz bir hayat yaşar, köyde ebelik yapar. Hayatından hep hoşnuttur ve hiç şikayet etmez. Hep yaradana şükreder, onun verdikleriyle yetinir. Pembe, babasının Cemile ise anasının kızıdır. Ve roman burada da fire verir. Hayattan pek de bir şey beklemeyen, Rabbin şükreden, elindekileriyle yetinmeyi yeğleyen Cemile, romanda Pembe’ye nazaran, daha olumlu bir karakter olarak ele alınır. Esmâ ise, hep kaybedenlerin tarafını tutan, kadın olarak doğmaktan biraz pişman bir karakter olarak resmediliyor.

Romana dahil olan diğer yan kadın karakterler ise hep kabullenici pozisyonda ele alınıyor. Yazar burada yine, mevcut ataerki sistemin bir tekrarını yapıyor. Kadınların, kaderlerini kabullenmesi olumlanırken, özgürlüğüne düşkün ve maceraperest bir karakter okuyucuya daha olumsuz bir çerçeveden anlatılıyor. Romanda diğer kadınlar arasında en farklı olan Esmâ’dır. Fakat yazar Esmâ’nın farklılığını “erkek gibi olmayı” özgürlük olarak gören bir karakter şeklinde yansıtmış. İskender bu kadınlar arasında yetişiyor. Romanın ilerleyen bölümlerinde, oğlunun kavgacı olmasından gurur duyan bir anne var. Bir müddet sonra İskender’in babası kumar bağımlısı olur, başka bir kadına tutulur ve evi terk eder. İskender babasına çok kızgın olsa da bu kızgınlık seviyeldir.

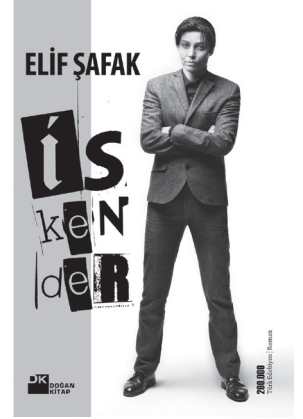
Zavallı İskender!

Bir gün eve gelen İskender kapının geç açılmasından huylanır, üstelik annesinin düğmeleri ters iliklenmiştir. Mümkünatı yok! İskender hemen bir şeylerden şüphelenir ve annesinin infazını planlar, babasına gider. Babası hemen iktidarını kullanır, onu azarlar. Tartışma büyür ve babası İskender’e tokat atar. İskender babasıyla tartışmak yerine, kafasını kanatıncaya kadar duvarlara vurur ve eve döner. Bu noktadan sonra İskender annesini uyarır; “İşe gitmeyeceksin, dışarıya çıkmayacaksın.” Pembe bütün bunlara uyar ve aslında somut olarak hiçbir şey yaşamadığı fakat yoğun hisler beslediği adam olan Elias’a bir daha görüşmeyeceklerini haber verir. Ama beklenmedik olaylar gelişir ve İskender annesini öldürür. Bakınız, romanın ta başından beri, her istediğini elde eden, kadınları etkileyen, dürüst, kavgacı İskender’i, bu kadınlar öyle bir noktaya getirir ki, “zavallı” İskender dayanamaz (!) Kaderinden kaçamaz, annesini öldürür. İşte, romani çok sattıran, okuyucuyu adeta “kandıran” ustaca yapılmış bu kurgu, Türkiye’de ‘töre cinayeti’ adı altında, kadın cinayetlerini geri plana atan, klasik eleştirilerin dışına bir türlü çıkmayıp, ataerki çerçeveyi aslında meşrulaştıran bir roman yaratıyor.

Kaynakça

Elif Şafak, *İskender*, Doğan Kitap, 2011

Şöhret Baltaş, *Mesele Dergisi*, “Elif Şafak’ın *İskender*’i, Kadın Cinayetleri’nin Suçunu Yine Kadınlara (ve de Kürtlere) Sıçratmak, 2011

“Muhafazakarlığın ikiyüzlülüğü muhafazakarların tek tek yalancı veya sahtekar olmasından kaynaklanmaz. İkiyüzlülük, aralarında yaptıkları yazısız bir sözleşmeden gelir. Bu, temel bir bilgiyi yok saymak sözleşmesidir. Muhafazakarlar bir noktada “Tamam, şimdi şöyle yapıyoruz: Esas olan değişim değilmiş ve aile, devlet, gelenek, ordu gibi kurumları değişimden azade tutabilmişiz gibi davranıyoruz. Okey miyiz arkadaşlar?!” sözleşmesi yaparlar. Oysa her insan en kötü ihtimalle otuz yaş civarında doğadaki, insandaki, toplumdaki diyalektiği kavrar. Adını “diyalektik” koymak ona ayıp gelse de bilir ki, değişim esastır. Doğadaki dolayısıyla insandaki, toplumdaki her şey değişir. Bunu engellemek mümkün değildir.” Ece Temelkuran

BİZCE

“Kadının Görünmeyen Emeği”

Sevgi Gözünüzü Kör Etmesin

Sevgi ve aşk özgürce yaşanırsa güzeldir. Eğer öğrenilmişlikler, sistem ve toplumsal cinsiyet rollerinin baskısı altında bir kadınsanız, bir çatı altında yaşanan aşkta ve sevgide işiniz gerçekten zor. Çünkü ev emeği görünmez. Kadının görünmeyen emeği de nedir dersenez, şöyle; bir iş yerinde çalışsın çalışmasın kadının evde kendisinden beklenen “ödev ve görevler”. Bu emeğin sonucunda ortaya alınır-satılır bir mal çıkmıyor olabilir, piyasaya yeni bir ürün de sürülmüyor ki raflarda görünsün. Bu emeği, ev halkına parasal bir getirisi de yok... O halde görünen, saygı gören ve karşılık hakeden bir emek de yok! Bunların yanı sıra öyle zor

bir süreçler sarmalıdır ki bu, her şey birbirine girmiştir. Sevgi, aşk, hürmet, ilgi gibi insani duygular gereği, kadınlar “doğallığında” sevdikleri kişilere verdikleri değer “göstergesi” olarak evdeki işleri yaparlar. Bu çok genel, yanlış bir kabuldür. Bir düşünsenize, normal isdiham edilmiş bir emek gibi değil, ne mesai saati var ne de iş tanımı! Ne görünür bir patron ne de sendika! Ancak dört duvar arasına gizlenmiş de olsa, aslında toplumsal yaşama ve sistemin devamlılığına katkı sunan bir emek var ortada. Burada unutmamamız gereken şey, toplumsal rollerin sorgulanabileceği ve bu emeği vermek zorunda olmadığımızdır. Evdeki işleri yapıp yapmamak, ne aşkımızla, ne sevgimizle, ne

de başka duygusal bir meseleyle ilgilidir. Hiçkimse sevgilisine her gün yemek yapmak istemez, hiçkimse babasına her gün kahve yapmayı gerçekten isteyemez, hiçkimse çocuğunun ödevlerine her gün yardım etmek, hiçkimse her gün ütü yapmak, hiçkimse her gün sonu gelmeyen ev işleriyle uğraşmayı istemez, arzulanmaz. “Hiçkimse” diye devam eden cümleleri bir de şöyle okuyun: “Hiçbirerkek!” Bilmem anlatabildim mi? Evde yapılacak çok iş varve bunlar, kamusal çözümler üretilmiyorsa, ortak yaşamın getireceği eşit iş bölümleri ile gerçekleştirilmelidir. Sevgi gözünüzü köretmesin, ortada çok ciddi bir baskı ve emek var.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü'nde sokaktaydık ve haykırdık: Kadına şiddete hayır diyoruz! Tacize ve tecavüze isyan ediyoruz! Ülkemiz koşullarına uygun, güvenli sığınma evleri istiyoruz! Şiddet mağduru kadınların desteklenerek toplumsal yaşama kazandırılmasını talep ediyoruz! Erkek vurunca devlet korumasın istiyoruz! Şiddet, taciz ve tecavüzlerde polis, savcılığın ve mahkemelerin adil, kadın haklarına saygılı ve süratli çalışmasını talep ediyoruz! Toplumsal cinsiyet eşitsizliğine, ataerkiye, savaşa ve ırkçılığa karşı ezilenlerin dayanışmasıyla sokağa çıkıyoruz...

HAZIRLAYANLAR:

İlke Olgun, Firuzan Nalbantoğlu,
Zekiye Şentürkler

Zeki Değil, Zeka Sahibi

İsmail Özüçar

smile_ozucar@hotmail.com

Yıllardır üzerinde belki de en çok konuşulan kavram zeka olmuştur. Zekanın ne olduğu, kimlerde ne düzeyde bulunduğu, zekayı olumlu ya da olumsuz etkileyen şeyler ve nasıl daha yüksek zekaya sahip olacağımız yüz yıllardır merak ve tartışma konusudur. Özellikle çocuklardaki zeka potansiyeli sürekli konuşuluyor. "Bizim çocuğumuz çok zeki" diyen ailelerden tutun da "bu çocuk zeki değil, durumu çok kötü" diyen öğretmenlere kadar herkesin ağzında sakız gibi dolaşan zeka kavramı.

Bütün bunlar bir yana zekanın ne olduğu yıllarca tartışıldıktan sonra üzerinde anlaşılan bir kavrama ve sonuca ulaşıldı. Artık zekanın bir iki cümleyle özetlenemeyecek kadar karmaşık bir sistem olduğunu ve eskiden bildiğimiz birçok şeyin aslında çok da doğru olmadığını fark ettik. Sadece sayısal ya da sadece sözel bir zeka olmadığını hem bütün bunları kapsayan hem de tek tek daha farklı alanlardan oluşan bir durum olduğunu anladık. Aksi halde matematikten zayıf olan bir bireyin nasıl iyi bir müzisyen olabildiğini ya da sözel anlamda sorun yaşayan birisinin nasıl yüksek bir bilim ve fen kapasitesine sahip olduğunu açıklayamazdık.

Son 30 yıla damgasını vuran ve bir öğrenme psikoloğu olan Howard Gardner'la beraber zeka tanımı değişti, zekanın içeriği değişti. Gardner kişilerdeki zekanın tek bir boyutta, yani sadece sözel ya da sadece sayısal olarak değerlendirilemeyeceğini ve farklı boyutlarıyla ele alınması gerektiğini ortaya koydu. Gardner'a göre bir insan herhangi bir ürünü meydana getirebiliyor, herhangi bir soruna etkili çözümler üretebiliyorsa o insan zekidir ve bildiğimiz anlamlardaki zekanın farklı olarak ele alınması gerekir. Bu farklı alanlar hayatın her

yönüyle ilgili olabileceği için de kişileri bir iki tanım içine sıkıştırmak son derece yanlıştır.

Gardner'ın bu iddiası ve çalışmaları çok büyük ilgi gördü ve artık zeka üzerinde kabul edilen bir gerçek durumuna geldi. Artık biliyoruz ki her insanın farklı yetenekleri ve ait olduğu bir zeka alanı bulunuyor. Buna göre Gardner bir zeka tanımı da yapıyor ve diyor ki;

"Zeka, hayat süresince karşılaşılan farklı durumlarda ve olaylarda sorunların üstesinden gelerek problemleri çözme ve yeni ürünler, yeni çözümler yaratabilme kapasitesidir. Böylece zeka, her an değişen dünyada yaşa-

belirlenmiş ancak 1995 yılında bir zeka türü daha eklenerek sekiz farklı zeka olarak tanımlanmıştır. Gardner son yıllarda da 9. zeka olarak ifade ettiği "Varoluşçu Zeka" üzerinde çalışmaktadır.

Sözel-Dilsel Zeka, Görsel-Uzaysal Zeka, Bedensel-Kinestetik Zeka, Mantıksal-Matematiksel Zeka, Sosyal Zeka, Kişisel-İçsel Zeka, Doğa Zekası, Müziksel-Ritmik Zeka.

Bu yazıda Müziksel-Ritmik Zeka'yı biraz açıklayalım

Sesler, notalar, ritim ve müzik zekasına sahip kişilerin bu zeka türünden olduğu biliniyor. Ritmik Zekaya sahip bireyler, başta insan sesi olmak üzere, çevreden algıladıkları tüm seslere karşı duyarlıdırlar. Müzikle ve sesle ilgili her şey ilgilerini çeker. Mutlaka bir müzik aleti çalmak isterler. Bu zekaya sahip bazı kişilerin hiçbir ders almadan bir alet çaldığını görmek mümkündür. Müziğin herhangi bir ya da birkaç alanında özel olarak yeteneklidirler. Notasını bilmeden müziği anlar, ritim tutabilirler. Müzikle hareketi birleştirip değişik figürler yaratabilirler. Şarkı, şiir hafızaları çok gelişmiştir. Öğrenmede müzikle çalışarak daha başarılı olabilirler. Farklı kültürlerle ve müziklerine karşı çok meraklıdırlar.

Sonuç olarak bir bireyin daha çocukken hangi zeka türüne sahip olduğunu keşfedersek o bireyde Müziksel-Ritmik Zekayla ilgisi yokmuş gibi görünen kavramları bile geliştirebilirsiniz. Örneğin bu zeka türüne sahip olan birine müzik eşliğinde matematikle ilgili kavramları anlatabilir, öğretebilirsiniz. İlerici eğitimciler çocukları "zeki" diye tanımlamaz. Her birey her yaşta farklı alanlarda zekidir. Önemli olan insanların, sahip olduğu zekayı, kendini ve dünyayı değiştirmede nasıl kullanacağını keşfedebilmesidir.

mak ve bu değişimlere ayak uydurabilmek amacıyla her bireyde bulunan ve tamamen kendine özgü olan yetenek ve becerilerin toplamıdır. Sonuç olarak da zeka, içinde bulunduğumuz topluma faydalı şeyler yapabilmek, faydalı ürünler sunabilme ve onu dönüştürebilme kapasitesidir."

Çoklu zeka önce yedi zeka tanımı olarak

Eğitim Sektör Mü?

*"Kapitalizm gölgesini sata-
madığı ağacı keser"*

K. Marxs

Onur Bütüner

onurbutuner@yahoo.com

Kapitalizme göre her şey paraya dönüş-
türülmeli ve sermayeye hizmet etmelidir.
Bunlar halkın en temel hakları bile olsa kapi-
talizm için bir şey fark etmez. İşte eğitim de
bunlardan payını alan halkın en temel hak-
larından biridir. Günümüzde eğitim ücretsiz
bir şekilde devlet eliyle halka verilmektedir
gibi gözükse de bu aslında sadece buzdağı-
nın görünen kısmıdır.

Eğitimde sorunlar sürekli ve planlı bir şe-
kilde ilerlemektedir. Planlı mı? Nasıl sorunlar
planlı ilerler ki? Şöyle:

Özellikle neoliberal politikalar ile birlikte
eğitim bir sektör haline geldi. Bir çok özel
okul, kreş, üniversite açıldı; yetmedi dışarı-
dan ithal üniversiteler memleketimize geldi,
DAİ özelleştirilerek dışarıdan ithal yeşil ser-
mayeye ait Doğa Koleji'ne satıldı. Üniversite
sınavlarına hazırlanan öğrenciler açılan ders-

hanelerde potansiyel müşteri olarak görül-
meye başlandılar. Yetmedi, henüz oyun oya-
namaya doyamamış ilkokul öğrencileri bile
dershanelere bağımlı kılındı. Eğitimin bu şe-
kilde sektörleşmesi tabi ki yazıldığı kadar ko-
lay olmadı. Bu sektörleşmenin oluşması için
bunun bir ihtiyaç haline gelmesi gerekiyordu.
Çünkü zaten devlet gereken eğitimi ge-
reken alt yapı ile yapabilse; bu sektörleşme
olamazdı. Bu uğurda ücretsiz eğitim veren
devlet okulları, gitgide vasıfsızlaştırılmaya
ve işlevsizleştirilmeye başlandı. Yaşadığımız
sistemin en temel iktisadi cümlesinin dediği
gibi "her arz kendi talebini yaratır." Ancak
neoliberal politikalar arzı bekleyemez, bu
yüzden talebi yaratacak arzı da yaratmak
için uğraşır.

Görev aşkı ile yanan devlet de tabi boş
durmaz. Aslında boş durur da denebilir.

Okulların alt yapıları bilinçli olarak aksatılır,
yeterli öğretmen verilmez. Böylece ülkemi-
zin küçük burjuva olan büyük bir kesimi ço-
cuklarının daha iyi şartlarda eğitim görmesi
için özel okulların yolunu tutar. Bunun yanı-
sıra devlet eğitime ayrılan bütçenin yine bü-
yük bir kısmını özel okullara teşvik olarak
vermeye devam eder.

Kolej sınavları yaparak ilkokuldan itiba-
ren çocukların yarış atı gibi yetişmeleri iste-
nir. Yaratılan hırs ortamı içerisinde okullar-
da verilen eğitim ailelere yetersiz gelir ve
çocuklar etüd merkezlerine/dershanelere
yönlendirilir. Böylece önü alınamayan bir
şekilde eğitim hakkı eğitim sektörü haline
gelir. Devlet okullarında artık neredeyse sa-
dece yoksul ailenin çocukları okumaktadır.
Bu çocuklar ise her türlü imkandan yararlan-
an çocukların yanında devlet okullarından
gereken alt yapıyı ve desteği alamamakta-
dır. Ve sistem içerisinde rekabet etmek zo-
runda kalan bu çocuklar sistemin acımasız-
lığı önünde ezilip kendilerini gerçekleştirme
fırsatı verilmeden yok olup gitmektedirler.
Rekabet sistemi başlı başına eğitimde bir
sorunken, yoksul çocuklar bu rekabet düze-
ninde iki defa ezilmektedir.

Bu konular ile ilgili öğretmen sendikaları
ve öğrenci örgütlenmelerinin öncülüğünde
mücadele verilmesi gerekmektedir. Eğitim-
de sermayenin önü kesilip planlı, programlı
eğitim verilebilmesi için gerekli alt yapının
devlet tarafından yaptırılmasını sağlamalı-
yız; kolejlerin sınavlarının öğrenci arasında
rekabete neden olan ve öğrencileri kendi
yaş grubunda bile sınıflandıran bir sistemin
olmaması için mücadele etmeliyiz. Rekabet-
ten ve sermayenin elinden kurtulan parasız,
bilimsel demokratik eğitim ilk talebimiz ol-
malıdır.

Her çocuğun, ücretsiz eğitim hakkına sa-
hip olması için öğretmen sendikaları öncü-
lüğünde mücadele verilmeli ve herkes için
ulaşılabilir halk etüt merkezleri açılmalıdır.

Hamit Buba ve Hamitmandrez

Şifa Alçicioğlu

sifa_alcicioglu@yahoo.com

Bir zamanlar şirin tepeleri, çamurlu yollarıyla nüfusu oldukça az, fakir bir köy olan Hamitmandrez (Hamitköy) son yıllarda nüfusu 5 ile 10 bin arasında değişen bir kasabaya dönüşmüştür. Özellikle Lefkoşa'ya yakın olması ve Türk koçanlarsaları sebebiyle yaşamak için "cazip" bir bölge haline getirilen köyde artık köy yaşamını bulmak da oldukça zor. 1885 yılında Captain Kitchener tarafından çizilen haritada sadece 5 evin görüldüğü köyün ne kadar değiştiğinin kanıtı durumundadır adeta.

Hamitmandrez'de, nenemin yaşadığı "Alibaba" Mahallesi de yeni yapılan villalar ve apartmanlarla bu yapılaşmadan ne yazık ki nasibini almıştır. Alibaba Mahallesi köyün doğusunda yer alan, Hamit Buba'nın oğlu, Ali Buba'nın çocuklarının ve torunlarının yaşadığı mahalledir. Çocukluk anılarımın geçtiği bu köye baktığımda kendimden bir şeyler bulamamanın üzüntüsünü derinden yaşıyorum şimdilerde. Efkalipto ağaçları altında oyun oynadığımız, köpeklerden kaçarken babuçlarımızı çamurlara terk ettiğimiz, ormanlarından toprak mantarı çıkardığımız, su birikintilerindeki kurbağaları toplayıp nenemizi çıldırttığımız Hamitmandrez'i özlerim...

Hamitmandrez, adını bir zamanlar Baf'tan gelerek Hamitköy'deki tepelere yerleşen kayıtlardaki ismiyle Abdülhamit olan Hamit Buba'dan alır. Hamit, Mehmet Altuner tarafından yapılan araştırmaya göre, Hicaz'a hacı olmaya giden zengin bir adam tarafından (kimi söylentilere göre kızkardeşiyle birlikte) Baf'ın Antroligu (Antronigo) köyüne getirilen öksüz bir çocuktur. Burada bir süre yaşayan Hamit, daha sonra Lefkoşa'ya getirilerek Hürem Ağa denilen zengin bir adamın yanında çoban ve çocuk bakıcısı olarak çalışmaya başlar. Çoban Hamit'e, doğum yapan her hayvandan bir kuzu verilir. Hamit bu hayvanlara "Angoni" der. Bugün dahi bu söylem köyün yaşlıları tarafından kullanılmaktadır. Hamit'in hayvanları zamanla çoğalıp bir sürüye dönüşür.

Hamit'in ilk evi ve mandırası Saray Otel'in doğusunda Konak Eczanesi ile Bü-

yük Hamam'ın arasındaki yerdedir. Halen Rüstem Kitabevi'nin arkasındaki avluda Hamit'in Kuyusu'nun durduğu bilinmektedir. Mehmet Altuner, "Hamit Buba'nın kızları, hamama gideceklerinde çarşafa sarılıp arka havlu kapısından hamama gittiklerinin ene ve dedelerimden defalarca duydum" diye anlatmaktadır. Hamit Buba'nın, bugünkü Hamit öy'e yerleşmesi ise İngiliz İdaresi'nin 1878'de Kıbrıs'a gelmesi ile başlar.

Rivayet o ki Hamit, davarı otlattığı bir gün bir ağacın kovuğunda bir kese altın bulur. Bu keseyi götürüp ağasına teslim eder. Ağa da dürüstlüğüyle kalbini kazanan Hamit'e Lefkoşa dışında bir yer seç, orayı sana vereceğim der. Daha sonra seçilen mal, üzerine tapu edilir ve böylece Hamitköy'e ilk mandıra Hamit tarafından yapılır. O yüzden buraya Hamit'in mandıraları anlamına gelen Hamitmandrez denir.

Hamit bu tepelerde bir yaşam kurar kendine. Tepelerin üzerine de bir ev yapar. Bu ev şimdilerde Girne'ye bağlanmak üzere yapılacak yol inşaatının tam ortasında duruyor. Hatta bir kısmı ne yazık ki yol çalışmaları sırasında yıkıldı. Köyün ilk evi olan ve "Hamit'in Hanayı" olarak bilinen bu kerpiç evin yıkılması karşısında tepki gösteren Hamit'in soyundan gelenler bu olay üzerine bir araya gelerek eve sahip çıkılması ve yıkılmaması için bir eylem gerçekleştirdiler.

küpe taktığını dedemden defalarca duydum" diye aktarır. Hamit Buba'nın asıl isminin Abdülhamit olması ve kulağına küpe takması, Hamit'in Hicaz'dan geldiği tezini kuvvetlendirir.

1777 yılında doğan Hamit Buba'nın ilk karısı Bafidi Emete'dir. İkinci karısı ise Ayşe Buba'dır. Dört kızı, üç tane oğlu olan Goca Hamit, 1886 yılında öldüğünde Girne Kapısı Mezarlığı'na gömülür. Günümüzde Atatürk Kültür Merkezi'yle etrafında bulunan okulların olduğu alanı kapsayan mezarlık 1950'li yıllarda başka bir yere aktarılır.

1878'de ilk yaşam belirtilerinin ortaya çıktığı Hamitmadrez'i ve Hamit Buba'yı (Goca Hamit) tarihin derinliklerinden çıkarıp sizlerle buluşturmaya çalıştığımız bu yazıda, arşivini hiç çekinmeden bizlerle paylaşan, üç yıldır bu sülaleden gelenleri "Hamit Buba Soyu Pikniği'yle" bir araya toplayan, tarihi yaşatma çabası herkese örnek Mehmet Altuner'e de çok teşekkür ederiz.

Yıllara ve beton binalara inat orada durmaya devam eden bu tarihi yapının korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması için gerekli kurumlar görevini yapmalı ve bu eve sahip çıkılmalıdır.

Kimilerine göre Hamit Buba'nın Arap soyundan geldiği ve çok zeki bir adam olduğu rivayet edilir. Hamit Buba'nın oğlu Mehmet'in torunu olan (bugün hayatta olan ve Ankara'da yaşayan) 1932 doğumlu Pervin Beha, "Hamit Buba'nın kulağına

Efkalipto: Okaliptus
Babuç: Terlik
Angoni: Torun
Havlu: Bahçe
Bafidi: Baflı olan kimse.

lyricus

Hazırlayan: Ali Şahin
aiossemeon@hotmail.com

Ben yaşayamadıklarım kadarım
Tatmak istediğim özgürlük yudumları
Yaşayamadığım aşklarım
Sahip olamadığım kadınlarım var..

Ben yaşayamadıklarım kadarım..
Yüzümde yaşanmamışlıkların izleri,
Beynimde dünyanın geleceği,
Yazmak istediğim yazılarım var..

Ben yaşayamadıklarım kadarım..
Koklamayı istediğim çiçekler,
Daha özgür daha umutlu bir geleceğim,
Dünyalar kadar sevgim var!

Ben yaşamadıklarım kadarım..
Belki ilerde daha mutlu olur yaşarsam
Sol yanım..

Burak Kurtcebe

Beşinci adımı attım sosyalizm için
Altıncı adımdan gelecek faşizme lanet olsun
Paradır insanların nazarı
Miktarı başbakanlık koltuğundan kurulmuş kahpelik pazarı
Ömer olmuş bu dünyanın okur yazarı
Sosyete kim ben kim
Biz olsak olsak neşesi
Dilden dile gezer.
Vücudumuz pertleşmiş,
Her tarafımız leş
Erdoğan biraz sadeleş
Birazcık da gözden düş...

Ömer Kaya

birkaç hece aşk

gece ruhuma birkaç hece
aşk yağdı önce
kâğıt dudaklarıma

emre ileri

PARMAK İZİ
Ömer Tatlısu
 otatlisu@gmail.com

Murphy Kanunu: Er ya da geç olası en kötü koşullar zincirlemesi vuku bulacaktır.

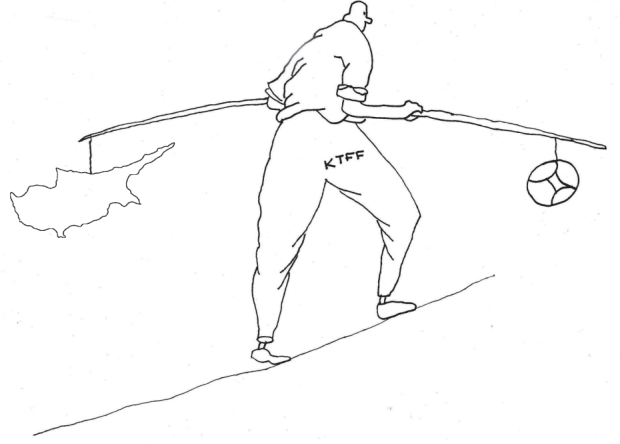
MİZAH CİDDİ BİR İŞTİR!

Türkiye Muhtarlar Federasyonu ve Muhtarlar Derneği Der-
 viş Eroğlu'na yaptıkları ziyarette kendisine "baş muhtar" ün-
 vanı verdiler.

Efendim, Kıbrıs Gece
 Kulüpleri İşletmecileri
 Federasyonu olarak sebebi
 ziyaretimiz malum...

KTFF ve KOP arasındaki anlaşma Kıbrıs halkları tarafından
 olumlu tepkiler aldı.

Egemen Bağış'ın bir ropörtajında Kıbrıslı Türklere "ka-
 tır" demesi tepkiyle karşılandı.

**ANKARA ELİNİ
 YAKAMIZDAN ÇEK!**

"Liderler"in Kıbrıs konusu ile ilgili görüşmeleri devam
 ediyor.

ÜRETİMİN, DAYANIŞMANIN VE DİRENİŞİN BELGESELİ

SANAYİ HOLDİNG

Tarih: 17-19-22 Şubat 2014

Saat: 19:00

Yer: Atatürk Kültür Merkezi, Lefkoşa

**Baraka Film
Atölyesi**

www.baraka.cc

Baraka KÜLTÜR MERKEZİ
"BAŞKA BİR KÜLTÜR MÜMKÜN"